

Korenina

ISSN 2670-4242

**Dosegamo
zastavljene cilje**

**Novosti na področju
kontrolinga –
uvredba kocke OLAP**

**Spremeniti je treba predpise
za učinkovitejše spopadanje
z naravnimi ujmani**

**Invalidsko podjetje Snežnik
Sinpo se predstavi**

**Pomen upravljanja
državnih gozdov
za razvoj gozdnolesnih
verig v Sloveniji**

**Praznovanje 25. obletnice
organizacije FSC**

**Gozdni cesti
Kopiša in Kamnica –
primer sočasne izvedbe
dveh zahtevnih
gradbenih projektov**

**Nova pridobitev gozdne
proizvodnje –
nizkonoseča polprikolica**

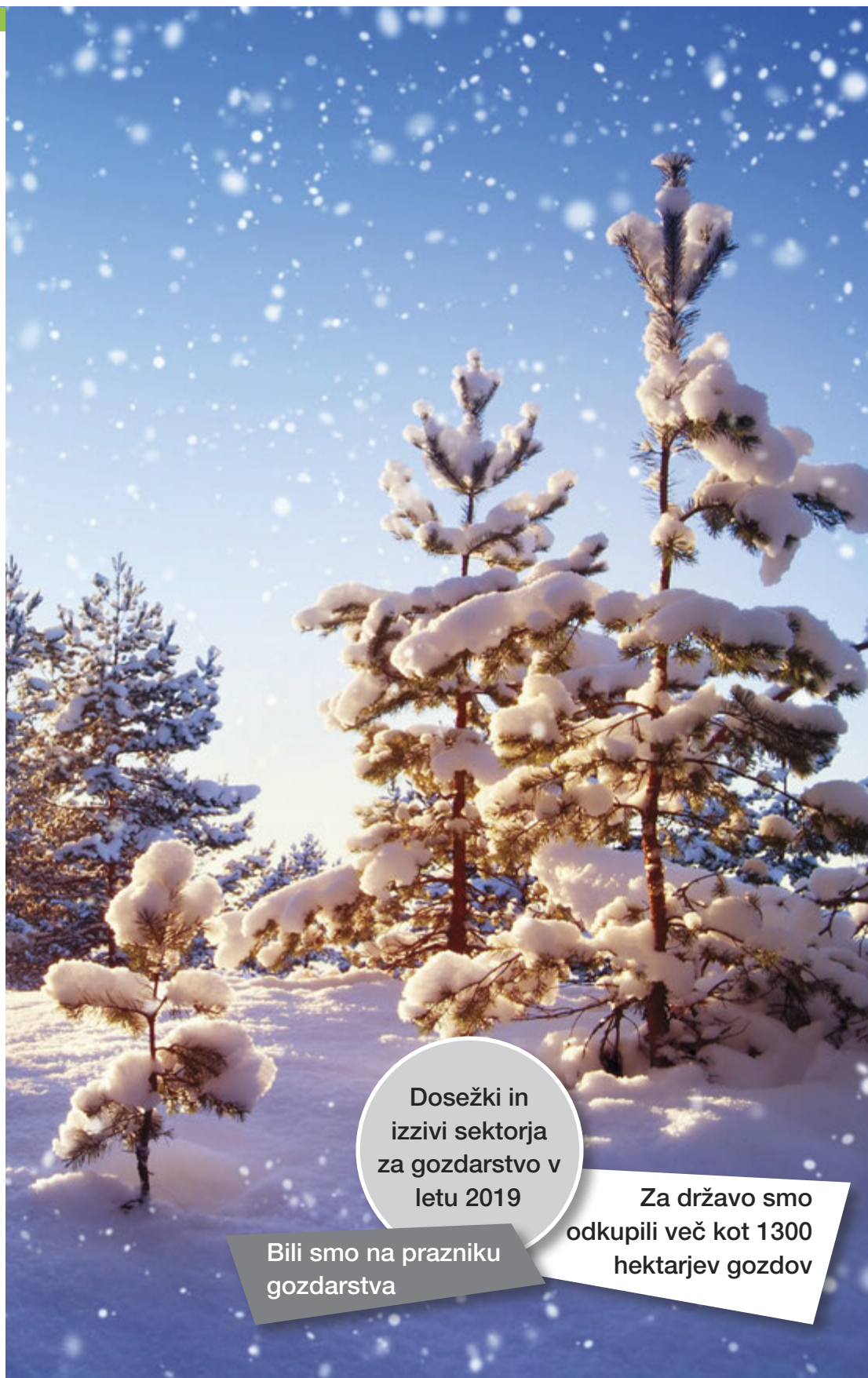
Oglarstvo ima prihodnost

**Skupaj s poslovnimi partnerji
smo bili dobrodelni**

**Program LEAF –
Znanje o gozdovih
v slovenskih ekovrtcih
in ekošolah**

**Srečanje gozdarjev
obmejnih dežel iz Slovenije,
Avstrije in Madžarske**

**Robinija
(Robinia pseudoacacia L.)**

**Dosežki in
izzivi sektorja
za gozdarstvo v
letu 2019**

**Bili smo na prazniku
gozdarstva**

**Za državo smo
odkupili več kot 1300
hektarjev gozdov**

Spoštovani sodelavci, spoštovani drugi bralci Korenine!

To leto zaključujemo z novimi uspehi. Pričakujemo, da bomo načrt poslovanja v večjem delu dosegli ter tako izpolnili tudi pričakovanja lastnika in naših nadzornih organov. Odlični rezultati poslovanja ne bi bili doseženi, če se ne bi trudili vsi zaposleni. Izvedli bomo načrtovani obseg sečnje in vlaganja v gozdove. Lastna gozdna proizvodnja z novimi investicijami raste in je eden izmed ključnih dejavnikov pri izvajanju sanitarnega poseka. Velik presežek nad načrtom dosegamo v sektorju za nepremičnine. Investicije peljemo v skladu z načrti in v skladu s tem raste tudi družba.

Ena izmed pomembnih nalog, ki nam jih je naložil lastnik, je oblikovanje centrov za zbiranje in predelavo lesa. K izvajanju naloge smo že pristopili, in sicer na območju hčerinskega podjetja Snežnik. Snežnik je podjetje s skoraj 70-letno tradicijo predelave lesa, ki jo uspešno nadaljuje. Z njegovo posodobitvijo in nadgradnjo se bo dvignila tudi dodana vrednost lesu iz slovenskih gozdov. S strategijo smo predvideli še tri lesne centre. Po potrditvi strateškega načrta na vladi kot skupščini družbe, ki jo pričakujemo v začetku leta 2020, bomo prihodnje leto na podlagi investicijskih načrtov začeli tudi vlagati. Mislim, da bodo centri pomemben ukrep za spodbujanje domače predelave lesa.

V posebno zadovoljstvo so mi rezultati analize zadovoljstva zaposlenih, ki so pokazali, da smo dober kolektiv in čutimo pripadnost podjetju in se skupaj trudimo za doseganje odličnih rezultatov. Povprečne ocene na lestvici od ena do šest so ob visoki udeležbi zaposlenih v anketiranju v vseh elementih organizacijske klime tako kot v letih 2017 in 2018 tudi letos presegale vrednost 4. Splošni indeks zadovoljstva zaposlenih je znašal 4,47. Indeks leta 2018 je znašal 4,39 točke, kar pomeni, da se je od lani do letos zadovoljstvo zaposlenih povečalo. Konstruktivne kritike zaposlenih jemljem resno in jih kot poslovodstvo s kolegico Darjo Derganc tudi rešujeva. Konstruktivne kritike so del gonila razvoja podjetja, visoka stopnja zadovoljstva zaposlenih v podjetju pa nama daje dodaten elan za nadaljnje delo.

V zadnjem času je bilo veliko besed o gradnji nove poslovne stavbe našega podjetja. Priznati moram, da sem razočaran nad negativno publiciteto, neosnovanimi kritikami in manipulacijami, ki so se predvsem z anonimkami pojavile v javnosti. SiDG novo poslovno stavbo, ki bo zagotovila normalne delovne razmere in omogočila rast družbe, potrebuje! O tem ni nobenega dvoma. Alternativnih možnosti v Kočevju ni oziroma stanejo toliko kot novogradnja, ki brez dvoma omogoča kvalitetnejšo rešitev. Ne morem se strinjati niti z ocenami, da je investicija na podlagi izbranega idejnega projekta predraga, saj smo objavili javno naročilo in preko njega dobili tržno vrednost načrtovane naložbe.

Odločitev je zdaj v rokah vlade. Kot glavni direktor si želim, da v čim krajšem možnem času zaposlenim omogočimo normalne delovne razmere ter z novo poslovno stavbo oblikujemo tudi enega izmed pomembnih centrov gozdarstva pri nas, ki bo tudi mednarodno prepoznaven.

Načrti poslovanja za prihodnje leto so postavljeni v skladu s strategijo in pričakovanji lastnika. Ohranjamo obseg sečnje in prodaje gozdnih lesnih sortimentov, ohranjamo tudi obseg vlaganja ter predvsem obseg nakupa gozdov. Predvidenih imamo več investicij v skupnem obsegu več kot enajst milijonov evrov, in sicer v lastno gozdno proizvodnjo, vlaganje v gozdove, na področju informatike, nepremičnin, ki so potrebne za poslovanje družbe, ter v centre za zbiranje in predelavo. Investicije bodo skupaj z poslovanjem nov korak v rasti podjetja. Vse investicije bomo financirali iz lastnih sredstev. Doseženi rezultati in angažiranost sodelavcev zagotavljajo, da bomo načrte v prihodnjem letu tudi uresničili.

Ob koncu leta vsem zaposlenim želim mirne praznike, ki jih preživite v krogu svojih najbližjih. Želim vam, da bi v prihajajočem letu nizali nove uspehe, osebno rasli ter še naprej oblikovali tako dober tim sodelavcev, s katerimi delam s ponosom in zadovoljstvom. Vse dobro v prihodnjem letu seveda želim tudi drugim bralcem Korenine.

Zlatko Ficko, glavni direktor

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

interno glasilo družbe
Slovenski državni gozdovi d.o.o.
ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi d.o.o.,
Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

700 izvodov

Urednica:

Suzana Rankov

Uredniški odbor:

Zlatko Ficko, glavni direktor,
Darja Derganc, direktorica za FRK,
Marta Briški, vodja sektorja za splošne zadeve, Miha Zupančič, vodja kabineta,
mag. Janez Zafran, vodja sektorja za prodajo in logistiko, Šeherezada Delić, vodja sektorja za nepremičnine,
dr. Robert Robek, vodja sektorja za gozdarstvo, Branko Štunf, vodja PE Ljubljana, Ernest Ruter, vodja PE Maribor, Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje, Tomi Ivanič, vodja PE Postojna, Suzana Rankov, služba za odnose z javnostmi,
mag. Katarina Stanonik Roter, služba za odnose z javnostmi.

Fotografija na naslovnici:

Dreamstime

Oblikovanje in prelom:

Salomon d. o. o., Ljubljana

Tisk:

MAT-FORMAT d. o. o. Ljubljana

Revija Korenina je tiskana na papirju s certifikatom FSC.

Tekst:

Darja Derganc, finančna direktorica

Skladno z napovedjo poslovanja za leto 2019 bomo poslovno leto končali uspešno – z 12,5 milijona evrov čistega poslovnega izida ob 67,8 milijona evrov čistega prihodka iz prodaje gozdnih lesnih sortimentov in transporta. Podjetje s takšnim napovedanim rezultatom poslovanja dosega postavljene cilje.

Kazalnik EBITDA marže, ki je merilo poslovne uspešnosti in dobičkonosnosti, bo po napovedih znašal 24,45 odstotka, s čimer bomo presegli cilje iz poslovnega načrta za leto 2019 (23,5 odstotka) in Strateškega načrta poslovanja družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., za obdobje od leta 2017 do 2021 (22,8 odstotka). Ocenjujemo, da bomo v poslovnem letu ustvarili sto tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega.

Tudi leta 2019 se nismo mogli izogniti večjim zunanjim vplivom na poslovanje. Pri tem izstopata dva dejavnika:

- pozna odobritev načrtovanih investicij v širitev lastnih proizvodnih zmogljivosti (šeše sredi leta),
- vnovična močnejša gradacija podlubnika.

Leta 2020 načrtujemo še intenzivnejše izvaja-

nje investicij na vseh področjih poslovanja, pa tudi nujne dodatne zaposlitve. Obetajo se nam novosti na področju informatike z nadgradnjo aplikacije Merilec, novim dokumentno-arhivskim sistemom DAS, gozdarsko aplikacijo Gozdar in s pripravo na menjavo informacijskega sistema.

Skladno s poslovnim načrtom za leto 2020 bomo v SiDG do konca prihodnjega leta povečali število zaposlenih na 308. Novi zaposleni bodo večinoma okrepili dejavnost lastne gozdarske proizvodnje (sečnja in spravilo) in lastnega transporta.

V poslovnem načrtu ocenjujemo posek, spravilo in prodajo v višini 1,275 milijona m³ gozdnih lesnih sortimentov. V primerjavi z napovedjo za leto 2019 to pomeni za dve odstotni točki nižjo količino poseka in za sedem odstotnih točk nižjo količino prodanih gozdnih lesnih sortimentov. Kljub nekoliko manjšim količinam

in nižjim čistim prihodkom iz prodaje in transporta leta 2020 načrtujemo le minimalno nižji čisti poslovni izid v višini 12,2 milijona evrov ob hkratnem minimalnem zvišanju EBITDA marže. Ocenjujemo, da bo načrtovana dodana vrednost na zaposlenega leta 2020 znašala 92 tisoč evrov. To v času intenzivnega investicijskega cikla in dodatnega zaposlovanja v družbi, ki je potrebno za postopno zagotovitev izvajanja vseh funkcij, za katere je bil SiDG ustanovljen, priča o kakovosti razvoja poslovanja naše družbe. Dodana vrednost na zaposlenega bo kljub manjšemu padcu v primerjavi z letošnjim letom še vedno na zavirljivi ravni.

Tudi rezultati lastne sečnje in spravila ter lastnega transporta kažejo uspešno optimizacijo na operativni strani ob spoštovanju vseh zakonskih zahtev. To je razvidno iz količinskih indikatorjev, ki tako v poslovnem načrtu za leto 2020 nadaljujejo zastavljeno močno rast iz tega leta. Ocenjujemo, da bomo leta 2020 z lastnimi ekipami izvedli 10,5 odstotka poseka in spravila gozdnolesnih sortimentov, s čimer sledimo zastavljenim ciljem.

Spoštovane sodelavke in sodelavci, v novem letu vam in vsem vašim bližjim želim veliko veselja, dobrega zdravja, lepih trenutkov in drobnih stvari, ki vas veselijo in naredijo življenje lepše.

Srečno!

Novosti na področju kontrolinga – uvedba kocke OLAP

Pravilni in urejeni podatki so temelj kakovostne poslovne analitike, ki je eno najpomembnejših orodij za sprejemanje dobrih poslovnih odločitev, zato smo se letos odločili, da poslovne podatke SiDG povežemo v transparentno celoto, ki bo hitro, jasno in ažurno zagotavljala celovit pogled v poslovanje. Uvedba kocke OLAP (angl. online analytical processing oziroma sprotna analitična obdelava podatkov) je bila zato za nas prava rešitev.

Junija smo pristopili k uvedbi kocke OLAP za gozdarstvo in smo jo v nadaljevanju nadgradili s področjem računovodstva, financ, kontrolinga in prodaje.

Uvajanje je bilo zahtevno iz več zornih kotov, pri čemer poudarjamo kompleksnost podat-

kov. V SiDG namreč vsako odločbo za posek ZGS in poslovnega partnerja (kupca in izvajalca del) spremljamo po številnih dimenzijah. Naš izziv je bil, da uporabniški model OLAP pripravimo tako, da bo omogočal večdimenzionalne poglede pravilnih kombinacij. Iskali smo rešitev, s katero bi zadostili potrebam različnih sektorjev. To pomeni, da smo uskladjili potrebe vseh deležnikov in v končni fazi poenotili razumevanje poročil ter vpeljali standardne dimenzije poročanja. Naš cilj je bil, da so poročila enostavna in med seboj povezana. Poročila smo pripravili na način in v obliki, da se vse informacije in dimenzije pogledov sproti prilagajajo poizvedbi uporabnika.

Danes lahko z gotovostjo trdimo, da je bila

odločitev za uvedbo kocke OLAP pravilna, da smo med njeno implementacijo optimizirali poslovne procese, poenotili poročevalni sistem ter omogočili ažuren, transparenten in kakovosten pregled poslovanja na dnevni ravni. Kocka OLAP omogoča standardizirana, sprotna in avtomatsko pripravljena poročila, uporabniki pa lahko sočasno preprosto in hitro dostopajo do podatkov. Podatki so primerljivi s prejšnjimi poslovnimi obdobji in poslovnimi načrti. Z novo rešitvijo OLAP prihranimo mnogo časa pri poizvedbah podatkov in pretoku informacij, odgovorni pa se lahko osredotočijo na vsebino poročil ter aktivno ukrepanje in vodenje našega podjetja.

Tekst: **Nataša Golob**

NOVICE S TERENA

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

V letu 2019 nam je narava podarila izredno lepo jesen. Na PE Ljubljana smo to izkoristili, da smo maksimalno sanirali vsa žarišča, ki so bila prizadeta od podlubnikov. Že oktobra smo tudi izvedli večinoma vsa dela, vezana na površine, ki smo jih umetno obnovili v letih 2016, 2018 in spomladi 2019. Skrbno smo izvedli obžetje in sadike zaščitili pred objedanjem rastlinojede divjadi. Intenzivno smo pristopili tudi k pripravi površin za umetno obnovo oziroma za jesensko sadnjo, ki smo jo izvedli do 20. 11. 2019. Glavnina jesenskega sajenja je bila izvedena na območju Logatca in Vrhnik. Štirje izvajalci so dela izpeljali kakovostno in skladno z našimi navodili. Nismo pa pozabili niti na izvedbo manjših površin sadnje na površinah, ki niso bile prizadete v žledolomu. In sicer gre za površine na območju gozdnih predelov Litije (Slatna), Jatne (Radeče), Podčetrška, Jurkloštra in Rakovec (nad Vitanjem). Manjšo sadnjo smo izvedli tudi v zdraviliških gozdovih v Rogaški Slatini, kjer smo posadili sadike hrasta, češnje in duglazije višine nad 1,5 metra, da bodo čim hitreje prevzele socialno funkcijo gozda. V jeseni smo skupaj posadili skoraj 25 hektarjev gozdov z več kot 60.000 sadikami.

Za pospeševanje naravne obnove in vrstne pestrosti pomladka smo v GGE Ravnik (Logatec) postavili pet žičnatih ograj za kolektivno zaščito naravnega mladja, skupna dolžina ograje je 2250 metrov. Kolektivno zaščito gozdnega predela smo izvedli tudi na območju turistično-rekreativnega predela na Rogli, o čemer si lahko več preberete v rubriki Utrinki zadnjih mesecev.

Na območju PE Ljubljana se zaradi razdrobljene gozdne posesti v lasti Republike Slovenije mesečno srečujemo z nevarnimi drevesi, ki ogrožajo stanovanjske objekte. V okolici mesta Celje smo sanirali več delovišč, na katerih smo morali odstraniti nevarna drevesa in jih pustiti v gozdu.

Za spodbujanje promocije gozdnega bontona bomo v začetku decembra v partnerstvu z Zvezo tabornikov Slovenije v Bohinju postavili dve informativni tabli s pravili obnašanja v gozdnem prostoru. Pravila smo prevedli tudi v angleški jezik, da bodo v pomoč tudi tujim obiskovalcem Bohinjskega jezera.

Gozdno proizvodnjo nam je v zadnjem delu leta krojilo vreme. V novembru se spopadamo z vsakodnevnimi padavinami, zato prihaja do poškodb na gozdnih prometnicah. Zaradi tega smo v novembru imeli izpad gozdne proizvodnje in tudi prodaje. November namreč pomeni začetek intenzivne redne sečnje, ki pa je bila zaradi obilnih padavin žal začasno ovirana.

Branko Štunf, vodja PE Ljubljana

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

Na Poslovni enoti Postojna so letošnji začetek leta zaznamovale za izvajanje del v gozdovih zelo slabe vremenske razmere, še posebno na večjih nadmorskih višinah, od 800 metrov. Izmenjava snežnih in deževnih razmer ter daljšega obdobja s poledenelimi cestami, zaradi katerih je tudi kakšen od kamionov naših kupcev pristal zunaj gozdne ceste ali celo prevrnjen, je za dlje časa ohromilo normalno izvajanje proizvodnje in odvoza lesa iz gozda. Takšne razmere so zato podaljšale nujno zaključevanje sanitarnih sečenj po vetrolomu iz konca leta 2017.

Ker sanacije vetroloma, ki je najhujše prizadel gozdnogospodarski enoti Snežnik in Leskova dolina, do konca junija nismo končali, je bilo nujno podaljšati zaporo državne gozdne ceste Grda draga–Pudob, ki je glavna izvozna povezava s tega območja. Ob podpori oddelka za gozdno gradbeništvo SiDG smo zaporo uspešno podaljšali do septembra 2019. S tem smo se izognili neizbežnim kaznim in prepovedi izvoza lesa inšpektorata za državne ceste.

V poletnem obdobju smo prejeli tudi večje število odločb za sanitarno sečnjo zaradi napada podlubnikov in preko javnih naročil majhne vrednosti nam je uspelo oddati vse tiste odločbe, ki so imele krajše roke izvedbe. Poleg odločb za sanitarno sečnjo smo prejeli tudi izjemno veliko število odločb za zamujena negovalna dela, ki so se v obdobju po žledolomu iz leta 2014 zaradi veliko nujnih sanitarnih sečenj izvajala samo v manjšem obsegu. Prav tako smo pred kratkim prejeli vse po planu predvidene odločbe za pripravo tal in spomladansko saditev, pri čemer gre v večini primerov za saditev v okviru evropskih

sredstev, manjši delež pa se nanaša na saditev, subvencionirano iz nacionalne sheme. V drugi polovici leta smo na naši poslovni enoti končali dolgo obdobje sanitarnih sečenj, ki so bile posledica ujm – žleda v letu 2014 in vetroloma konec leta 2017. V vmesnem obdobju smo zaradi posledic ujm izvajali intenzivne sanitarne sečnje za preprečevanje širitve podlubnikov. Letošnje poletje je bilo prvo po dolgih petih letih, ko je intenzivnost napada podlubnikov spet v okviru normalnih povprečnih razmer, podobnim kot pred letom 2014.

Na račun manjšega napadanja podlubnikov smo lahko ponovno začeli izvajati redne sečnje. Te so bile že v letošnjem rednem planu bistveno manjše od tistih pred letom 2014, ostalo pa je še nekaj odločb iz leta 2018, ki jih nismo izvajali zaradi prednostne izvedbe sanacije vetroloma.

Vse sanitarne sečnje so bile letos izvedene pravočasno v postavljenih rokih v odločbah ZGS. Tudi na račun pravočasnosti pri izvedbi sanitarnih sečenj so imeli nekateri izvajalci manjše zamude na odločbah za redno sečnjo.

Zaradi prepovedi izvedbe del na rednih odločbah v vegetacijskem obdobju se v poletnem času listavcev ni veliko sekalo. V jesenskem času smo zato pospešili sečnjo listavcev. Poleg prodaje po dolgoročnih pogodbah je predvidena prodaja tudi preko razpisov oziroma javnega zbiranja ponudb. S prodajo iglavcev ni večjih težav, saj se je lubadar pojavil manjkraj, kot smo pričakovali na naši poslovni enoti, zato se les prodaja sproti. Želje po dodatnih količinah posameznih kupcev so celo večje od zmožnosti glede na razpoložljivost odločb za sečnjo. Lesne zaloge se proti koncu leta močno zmanjšujejo, za kar je najbolj krivo že dalj časa trajajoče novembrsko deževje. To namreč onemogoča sečnjo in spravilo lesa.

Tomi Ivanič, vodja PE Postojna

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

V Poslovni enoti Maribor smo letos do sredine novembra posekali in odpremilili 260.000 neto m³ lesa, kar je toliko, kot smo načrtovali za celotno leto 2019. V zadnjih mesecih smo največ dela opravili pri sanaciji žarišč podlubnikov, ki so se na območjih prejšnjih vetrolomov nezadržno širila. Letos nam je ZGS odobril 789 odločb za sanitarno sečnjo v višini 130.000 m³.

Največ težav s pravočasno sanacijo podlubnikov imamo na težjih, strmejših terenih, kjer je potrebno žično spravilo. Pomoč smo poiskali čez mejo, tako da trenutno dela izvajata tudi dve žičničarski ekipi iz sosednje Avstrije. V kratkem pričakujemo še eno. Zaradi obilice dela, predvsem na območju operativne enote Slovenj Gradec, smo izvedli nekaj organizacijskih sprememb in premestitev zaposlenih med gozdnimi obrati.

Sredi novembra smo začeli jesensko sadnjo predvsem na ogolelih površinah po vetrolo- mih. Vreme za sadnjo je primerno, zato smo prepričani, da bomo uspešni.

V novembru smo na območju Črne na Koroškem žal doživeli novo neurje. Poleg nekaj plazov je veter po prvih ocenah v državnih gozdovih podrl okoli 2000 m³ lesa.

Poslovna enota Maribor skupaj z občino Lovrenc in ZGS OE Maribor sodeluje tudi pri rekonstrukciji gozdne poti Ruta. Končujemo tudi naš del sodelovanja pri revidiranju pohorskih planj v okviru projektov Life to grasslands.

Ernest Ruter, vodja PE Maribor

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

V zadnjem kvartalu leta smo se še vedno ukvarjali s sanacijsko sečnjo. Operativna enota Kočevje je bila med najbolj prizadejimi v Sloveniji. Do konca oktobra je bilo za 213.298 bruto m³ odločb, kar je pomenilo 1600 objektov. Najbolj je bila prizadeta enota Pugled, in sicer Vrbovec, Grintovec in Stojna. Sledijo nižinski predeli kočevsko-reškega predela in kočevske kotline. Zaradi lubadarja je bilo izdanih odločb za 179.643 bruto m³, število objektov pa je znašalo 1426. Kočevje je julija doživelo tudi super celično nevihto. Na račun vetroloma smo dobili za okoli 30.000 m³ odločb. Najbolj je bila poškodovana GGE Mozelj. Na območju enote Novo mesto smo imeli izdanih za 35.000 m³ bruto odločb zaradi napada lubadarja, do tega se je glavčina odločb nanašala na z GGE Poljane.

Poslovna enota Kočevje ima tako skupno izdanih 250.000 m³ odločb, kar pomeni polovico proizvodnje poslovne enote. Sanitarne odločbe smo z dobrimi organizacijskimi prijemi in kadrovske premiki uspešno reševali. Preusmerili smo proizvodne zmogljivosti in strokovni kader na območje Kočevja ter predpisovali učinkovitejšo strojno sečnjo, kjer je bilo to mogoče. Ustavili smo redne sečnje in izvajali javna naročila preko planskih in posamičnih razpisov.

Do konca oktobra smo na naši poslovni enoti posekali, spravili in oddali kupcem 430.000 neto m³. Od skupne količine smo 14 odstotkov posekali z lastnimi zmogljivostmi. Cena dela, oddanih preko javnih razpisov, je bila v primerjavi z letom 2018 zelo ugodna. Število izvajalcev se je močno zmanjšalo; leto smo začeli z več kot 40 izvajalskimi podjetji, trenutno pa jih dela samo še dvanajst. Med največjimi izvajalci so GG Novo mesto, Gozdarstvo Grča, Gozd Ljubljana, Katja Luzar in Reber.

Omenjeni izvajalci so skupaj z našo lastno proizvodnjo opravili več kot 70 odstotkov dela.

V strukturi poseka prevladujejo iglavci s 64-odstotnim deležem, ki pa se bo do konca leta spremenil. Začeli bomo namreč redne sečnje, ki doslej niso bile mogoče zaradi prednostne sanacije sanitarnih odločb in omejitev, ki izhajajo iz odločb, na primer sečnja zunaj vegetacijske dobe. Največ omejitev je na območju Novega mesta. V strukturi poseka prevladujejo sanitarne odločbe, ki trenutno pomenijo več kot 50 odstotkov. Da bi zagotovili čim hitrejše izvajanje del v rednih oddelkih, smo že v začetku oktobra izvedli javne razpise za redne odločbe. Izbranih izvajalcev imamo za 90.000 bruto m³.

Odpremniki so bili zelo obremenjeni, saj je povprečna oddaja do konca oktobra brez konic del znašala kar 18.000 m³ na oddajnika. Pohvaliti je treba predvsem odpremnike **Rudija Kovačiča, Igorja Tompo, Blaža Severja** in **Marjana Zupančiča**.

Veliko smo vlagali tudi v gozdno gojitvena in varstvena dela, skoraj 400.000 evrov, v ceste in vlake pa skoraj 500.000 evrov. Do konca leta moramo poleg sečnje in spravila dokončati še gozdno gojitvena in varstvena dela. Jeseni imamo namreč zelo velik zalogaj sajenja z vsemi spremljajočimi deli. Posaditi moramo 127.000 sadik, predvsem smreke in gradna. Postaviti smo morali tudi dve ograji v skupni dolžini 750 metrov. Vsa ta dela so sofinancirana iz evropskih sredstev. Dela izvajajo trije izvajalci: Troha, s. p., Gozd Ljubljana in Rečinko. Dela potekajo usklajeno in dobro, za kar je treba še posebej pohvaliti koordinatorja projekta **Damjana Južniča**, pomočnika vodje PE Kočevje.

Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje

GOZDNA PROIZVODNJA

Zaradi boljšega pregleda, optimalnejše izkoriščenosti delovnih sredstev in vozil smo v okviru oddelka gozdne proizvodnje letos ustanovili tehnično službo. Njena naloga je bila prevzeti v upravljanje vsa delovna sredstva (traktorje, kamione, komplet strojne sečnje ...) in vsa službena vozila, ki so v uporabi v naši družbi. Trenutno sta v tehnični službi zaposlena dva, ki jima je v kratkem času uspelo prevzeti naloge pri nabavi novih delovnih sredstev in vozil, pri zavarovanju, servisiranju in popravilih. V nadaljevanju naj bi se na območju Kočevja organizirala tudi servisna dejavnost.

Septembra smo pripravili prijavo družbe v register izvajalcev za dela v gozdovih, ki ga vodi gozdarski inšpektorat. Pogoji za umestitev v register so ustrezno usposobljeni delavci v

družbi in ustrezna gozdarska mehanizacija za delo v gozdovih. Preverjanja izvajata delovna in gozdarska inšpekcija s pregledom podatkov v kadrovske evidenci in tudi na terenu v času izvajanja del.

Na pobudo zaposlenih smo pripravljali podlage za plačevanje in nagrajevanje delavcev v neposredni gozdni proizvodnji glede na dosežene učinke. V sodelovanju z Gozdarskim inštitutom Slovenije smo pripravili predlog in ga posredovali organom družbe in sindikatu v pregled in potrditev. Ocenjujemo, da bi normative in druge podlage za nagrajevanje delavcev po doseženih učinkih dela v gozdni proizvodnji lahko začeli uporabljati z januarjem 2020, in sicer za delovna mesta pri sečnji, spravilu in prevozu lesa.

Poleg tega smo na pobudo zaposlenih pristopili k reševanju prevozov delavcev v goz-

dni proizvodnji na terenu. Poslovodstvo je predlagalo rešitev prevozov z nabavo službenih avtomobilov. Za pripravo avtomobilov, v katerih bodo zaposleni prevažali tudi orodje in opremo za delo, smo v sodelovanju z dobaviteljem avtomobilov poiskali ustrezno rešitev prilagoditve prtljažnega dela vozila za varen prevoz opreme. Naročili smo 15 avtomobilov, praviloma za vsako skupino. Prva vozila so že prispela in jih bomo v proizvodnji uvedli z decembrom.

V tem letu smo skupaj s pooblaščenecem za varnost in zdravje pri delu realizirali tudi nabavo osebne varovalne opreme. V novembru smo skupaj z usposobljenimi zunanjimi izvajalci izpeljali še teoretično in praktično usposabljanje delavcev v gozdni proizvodnji za delo na delovnih mestih gozdar sekač, gozdar traktorist, gozdar strojne sečnje in gozdar žičničar.

SIDG

Slovenski Državni Gozdovi

Kadrovske smo v gozdni proizvodnji na Kočevskem optimizirani, vendar smo zaradi dolgotrajnih bolniških odsotnosti in s tem povezane problematike nezasedenosti delovnih mest in optimalne izrabe strojev prisiljeni zaposliti dodatnega delavca za delo pri sečnji. Na območju Poslovne enote Maribor smo letos morali zapolniti nepopolne ekipe z novimi zaposlitvami. Tako smo zaposlili sodelavca pri žičnici in skupini s prilagojenim kmetijskim traktorjem, teče pa še izbira kandidata za sečnjo pri žičnici. V jesenskem času smo lastno gozdno proizvodnjo oblikovali tudi na območju Postojne. Pred tem smo izvedli vse aktivnosti za nabavo dveh zgibnikov, dveh prilagojenih kmetijskih traktorjev in dveh kamionov. Ustrezno s temi nabavami smo tudi zaposlovali.

V desetih mesecih smo na področju lastne proizvodnje opravili posek in spravilo 72.380 m³, in sicer na območju Kočevja 59.540 m³, na območju Poslovne enote Maribor 12.170 m³ in na območju Postojne 670 m³. Delež sanitarne sečnje znaša 60 odstotkov, in sicer je delež največji na območju mariborske enote, kjer so vse aktivnosti že od začetka leta usmerjene v sanacijska opravila.

Roman Jerman, vodja oddelka gozdne proizvodnje

Spremeniti je treba predpise za z naravnimi ujmami

Pogovor:
Suzana Rankov
Foto: MKGP

Za novoletno številko Korenine smo za intervju zaprosili ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandro Pivec. Ministrsko funkcijo je prevzela septembra 2018, torej v letu, ko se je slovensko gozdarstvo ukvarjalo z obsežno sanitarno sečnjo vetroloma. Tudi za leto 2019 ne moremo reči, da je bilo običajno, saj so ga zaznamovale gradacije podlubnikov. Ministrico smo med drugim povprašali o potrebnih sistemskih spremembah in ukrepih za obnovo gozdov.

Kako po dobrem letu od prevzema funkcije ministrice, zadolžene tudi za sektor gozdarstva, ocenjujete stanje v gozdarstvu? Kaj vas v gozdarstvu najbolj skrbi in kje vidite možnosti za izboljšave?

Odkar sem nastopila funkcijo ministrice, pristojne tudi za gozdarstvo, sem opazila, da je najbolj pereče vprašanje v tem sektorju prilagajanje podnebnim spremembam, s tem v povezavi pa uspešna sanacija gozdov po rekordnem številu naravnih ujm. Sanacija gozdov poteka dobro, zlasti v državnih gozdovih, kjer se izvajajo vsi ukrepi, predvideni v načrtih za gospodarjenje z gozdovi. V tem času se je izboljšalo tudi javno finančno stanje, zato lahko ministrstvo v okviru proračuna RS zagotavlja sredstva za izvrševanje vseh nalog, določenih v Zakonu o gozdovih. Zaradi podnebnih sprememb pa lahko pričakujemo, da bodo gozdovi tudi v prihodnje izpostavljeni nepredvidljivim naravnim ujmam. Zato se bo treba temu še naprej prilagajati na terenu, v strokovnih službah, gozdarskih institucijah ter na ministrstvu pri pripravi sistemskih predpisov. Seveda pa se bodo morali prilagoditi in navaditi na te spremembe celotna družba, gozdarstvo in ljudje, ki koristimo gozd.

Kateri ključni ukrepi so bili v zadnjem letu sprejeti na področju gozdarstva?

Ministrstvo je pripravilo predloge predpisov, ki omogočajo učinkovitejšo sanacijo gozdov po naravnih ujmah, pri tem mislim zlasti na spremembe in dopolnitve Zakona o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov. Sprejeli smo tudi spremembe in dopolnitve Pravilnika o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. V času mojega mandata se pravočasno sprejema program porabe sredstev gozdnega sklada. To omogoča financiranje nalog in ukrepov, ki se pred ustanovitvijo proračunskega sklada za gozdove niso financirali. V letu 2019 je bil poudarek posvečen nakupu gozdov (družba

ocenjuje, da bo v tem letu kupila okoli 1300 ha gozdov), generični promociji gozdnih lesnih proizvodov in gozdno lesnih verig in financiranju ukrepov NATURA 2000 v zasebnih gozdovih. Nadaljevali smo z izkoriščanjem sredstev iz naslova Programa razvoja podeželja 2014–2020, namenjenih sanaciji gozdov po naravnih ujmah in usposabljanju lastnikov gozdov za varno delo v gozdu. V letih 2018 in 2019 so se končali raziskovalni projekti v okviru ciljnega raziskovalnega programa Zagotovimo.si hrano za jutri. Rezultati večine teh projektov bodo preneseni v prakso in bodo pripomogli k učinkovitejšemu ravnanju in ukrepanju gozdarske stroke v razmerah, s kakršnimi se srečujemo ob velikih naravnih ujmah.

Izkazalo se je, da so predpisi, ki urejajo sanacijo poškodovanih gozdov, primerni samo za leta, ko je količina poškodovanih gozdov normalna – okoli 10 %, in ne 80 %, kot je veljalo lani. V ujmah v zadnjih letih smo videli, da se roki izvedbe del postavljajo preveč šablonsko in ne upoštevajo dejanske možnosti za izvedbo sanacije. V sosednjih državah so si npr. postavili neprimerno daljše roke za izvedbo sanacije.

Predpisi o gozdovih in ukrepanje na njihovi podlagi so bili do pojava žledoloma leta 2014 ustrezni. Kot sem že omenila, bo tudi predpise treba spremeniti tako, da bodo omogočali

učinkovito ukrepanje tudi v razmerah, kakršnim smo priča v naravnih ujmah v zadnjih petih letih. Leta 2018 je začel veljati Zakon o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov. S tem zakonom se prenamnožitev podlubnikov šteje za naravno nesrečo, kar sicer po predpisih o naravnih nesrečah ne šteje. Zakon določa dodatne ukrepe za odpravo posledic škode, ki jo povzročajo podlubniki, zlasti gre za davčne olajšave, povračilo stroškov zapore lokalnih in državnih cest iz proračuna RS, izjeme za sanitarno sečnjo, izjeme pri gradnji gozdnih prometnic ... Za izboljšanje učinkovitosti ukrepov iz zakona je ministrstvo letos pripravilo predlog sprememb in dopolnitev. Te se nanašajo zlasti na roke za izvršitev odločb za sanitarno sečnjo in skrajšanje postopkov sprejemanja sprememb gozdnogospodarskih načrtov.

Po vsaki naravni ujmi so pričakovanja predvsem zasebnih lastnikov, kako bi jim država morala pomagati, zelo velika. Kolikšna je poraba sredstev za obnovo gozdov s sajenjem, ki je financirana iz sredstev PRP?

Ministrstvo se je odločilo, da bo saniralo slovenske gozdove, ki so jih poškodovale naravne ujme s sredstvi Programa razvoja podeželja

učinkovitejše spopadanje

Na SiDG ocenjujemo, da bi bila potrebna nova širša razprava o gozdarstvu in zakonodaji iz tega področja v luči neizbežnih podnebnih sprememb. Kaj menite o takšni pobudi?

Nacionalni gozdni program je temeljni strateški dokument, namenjen določitvi nacionalne politike trajnostnega razvoja gospodarjenja z gozdovi. Pripravlja se s širokim družbenim konsenzom in konsenzom gozdarske stroke. Ministrstvo vzpostavlja tako imenovani Gozdni dialog, v katerem bo v okviru širše razprave reševalo vse pomembne in pereče teme s področja gozdarstva, k sodelovanju pri Gozdnem dialogu pa bodo povabljeni vsi ključni vladni in nevladni deležniki. Zato pozdravljam vašo pobudo za širšo razpravo. Aktualno dogajanje, povezano s podnebnimi spremembami in sanacijami posledic naravnih ujm v gozdovih,

organizacijo in financiranjem javne gozdarske službe, razhajanjem med obiskovalci gozdov in njihovimi lastniki ter iskanjem širšega trajnostnega ravnotežja med številnimi interesi v gozdu, so le glavni med mnogoterimi izzivi nosilcev gozdne politike.

Je na MKGP morda že stekla razprava o vlogi gozdarstva v okviru nove finančne perspektive 2021–2027?

Na ministrstvu smo za pripravo novih dokumentov, potrebnih za koriščenje sredstev v okviru nove finančne perspektive, oblikovali delovne skupine, katere člani so vsi deležniki v kmetijstvu, živilstvu in tudi gozdarstvu. Prva razprava o tej temi je potekala v okviru Podelžskega parlamenta 2019 na Goričkem. V prvi polovici leta 2020 bodo javne predstavitve in javne razprave. Ministrstvo si prizadeva, da bi se v nov Strateški načrt skupne kmetijske politike 2021–2027 vključili že obstoječi gozdarski ukrepi iz sedanjega Programa razvoja podeželja 2014–2020 (naložbe v mehanizacijo in opremo za sečnjo in spravilo lesa, naložbe v

predindustrijsko predelavo lesa, naložbe v ureditev gozdne infrastrukture, sanacija gozdov, poškodovanih zaradi ujem, ustanovitev skupin proizvajalcev na področju gozdarstva, usposabljanje lastnikov gozdov za varno delo v gozdu), ki bi se dopolnili z naložbami v ustanovitev in razvoj gozdnih drevesnic ter ohranjanje in promocijo gozdnih genskih virov.

Kaj gozdarstvu prinašata državna proračuna za leti 2020 in 2021?

Proračuna omogočata vzdržno financiranje javne gozdarske službe in javne službe na področju divjadi in lovstva. Nadalje se v proračunih v okviru javnofinančnih zmožnosti zagotavljajo sredstva za vlaganja v gozdove, vzdrževanje gozdnih cest, za odškodnine za škodo, ki jo povzroča divjad na nelovnih površinah, in za odškodnine iz naslova omejevanja lastninske pravice v gozdovih s posebnim namenom. Poleg tega se v proračunih zagotavljajo tudi sredstva za znanstvenoraziskovalno delo na področju gozdarstva. Leta 2020 bo ministrstvo v sodelovanju z Agencijo RS za raziskovalne dejavnosti pripravilo nov razpis v okviru ciljnega raziskovalnega programa Zagotovimo.si hrano za jutri.

Država je sredi leta 2016 SiDG ustanovila z namenom učinkovitejšega in boljšega gospodarjenja z državnimi gozdovi. Kako ocenjujete delovanje SiDG? Kakšne so prednosti sedanje ureditve v primerjavi s koncesijsko?

Nova ureditev, v kateri družba SiDG gospodari z državnimi gozdovi, je upravičila pričakovanja, saj je gospodarjenje za lastnika učinkovitejše in boljše. Neto donosnost gozdnih lesnih sortimentov je za lastnika bistveno višja, kot je bila v času koncesijske ureditve. Povprečni neto donos koncesin v obdobju od leta 2009 do 2016 je bil 10,6 evra/m³, zdaj pa je višji od 26 evrov/m³.

Družba se je na začetku delovanja srečevala s številnimi težavami in tveganji, ki pa jih zdaj že v večji meri obvladuje in nadzoruje. Prav tako je treba omeniti, da družba daje vedno večjo pozornost in povečuje obseg vlaganj v gozdove, izvedbi negovalnih del, del pri obnovi gozdov, del za zatiranje podlubnikov ter del za varstvo gozdov.

Ministrstvo podpira tudi prizadevanja SiDG za vzpostavitev lastne gozdne proizvodnje in transportnih storitev, kjer je družba v zadnjih dveh letih storila bistven napredek. Pričakujemo, da bo dosegla cilj 20 odstotkov lastne gozdne proizvodnje v dinamiki, ki je načrtovana z veljavnim strateškim načrtom poslovanja SiDG. Družba izpolnjuje tudi druge cilje gospodarjenja z dr-

2014–2020. Za sanacijo gozdov je namenjenih 14,5 milijona evrov. Izvajata se dve operaciji, in sicer odprava škode in obnova gozdov po naravnih nesreči ter ureditev gozdnih vlak, potrebnih za sanacijo gozdov. Podpora znotraj prve operacije je namenjena nakupu sadik gozdnega drevja in materiala za zaščito sadik pred divjadjo ter delom za odpravo škode in obnove gozda. Podpora znotraj druge operacije je namenjena naložbam v gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak, ki so potrebne za sanacijo gozdov, poškodovanih v naravni nesreči. Do 30. 9. 2019 je bilo za nakup sadik gozdnega drevja in materiala za zaščito sadik pred divjadjo izplačanih 1,34 milijona evrov, za dela odprave škode in obnove gozda 2 milijona evrov, za ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov, pa 0,5 milijona evrov. To je trenutno stanje, ki se bo še spremenilo, saj sta trenutno odprta dva javna razpisa za dela odprave škode in obnovo gozda ter naložbe v ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov. Lastniki gozdov, ki so izvedli dela ali uredili vlake, zdaj redno vlagajo vloge.

Ministrstvo ugotavlja, da poraba sredstev v okviru tega podukrepa ni zadovoljiva, zato je izvedlo dodatne aktivnosti za povečanje črpanja. Ukrep sanacije gozdov s sredstvi Programa razvoja podeželja 2014–2020 se v Sloveniji izvaja prvič, zato smo imeli v začetku nekaj težav pri izvajanju, ki pa smo jih uspešno rešili. Ministrstvo je skupaj s Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) in Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije v zadnjih letih izvedlo promocijsko kampanjo, da bi predstavilo možnosti pridobivanja sredstev za sanacijo gozdov za lastnike gozdov. Na sejmu AGRA je bila to ena izmed glavnih tem ministrstva. Izboljšave vidimo tudi v tesnejšem sodelovanju ZGS z drevesnicami in vsemi lastniki gozdov.

žavnimi gozdovi, kot so določeni z Zakonom o gospodarjenju z gozdovi v lasti RS.

Ali po vašem mnenju družba SiDG dobro uresničuje zastavljene cilje? Kje vidite rezerve?

Ocenjujem, da družba SiDG opravlja zelo pomembno poslanstvo in delo za državne gozdove. Moramo se zavedati, da je SiDG sorazmer-

no mlada družba in da je še vedno v fazi, ko se postavlja in vzpostavlja sistem, ki naj bi po zgledu držav, ki že imajo učinkovit sistem, zagotavljal učinkovito gospodarjenje z državnimi gozdovi. Zato so še potrebni tudi spodbude in širše sodelovanje pri premagovanju težav, sprejemanju tudi težkih odločitev, ki jih pozneje ne bo več treba.

Na SiDG si že leto dni prizadevamo, da bi prišli do ustreznih delovnih prostorov z gradnjo nove poslovne stavbe, saj so sedanji prostori povsem neustrezni, alternativnih pa v Kočevju ni. Kakšno je vaše stališče glede tega?

Gradnjo nove poslovne stavbe predvideva že veljavni strateški načrt poslovanja. Sama menim, da si vsako delovno mesto zasluži primerno infrastrukturo in delovno okolje ter primerna orodja za čim bolj učinkovito opravljanje dela. Tudi poslovni prostori so pomembni za dobro in učinkovito opravljanje dela. SiDG bi lahko bil

primer, kako Slovenija koristi domačo surovino, les in znanje, ki ga imamo veliko, tudi pri gradnji poslovnih stavb. S tem bi spodbujali tudi druge, tako izvajalce kot investitorje in potrošnike, da je to trajnostni način gradnje in življenja. Kot povsod, je tudi pri tem treba upoštevati zmožnosti in razpoložljiva sredstva oziroma racionalno porabo denarja. Vendar o tem ne odloča ministrica.

Gozdar je eden najnevarnejših poklicev. Tudi na državnem tekmovanju gozdnih delavcev septembra v Postojni, katerega častna pokroviteljica ste bili, ste omenili to temo. Kako povečati varnost dela v gozdu?

Večjo varnost pri delu v gozdovih ter kakovost izvedbe del zagotavlja predvsem profesionalizacija del v gozdovih. Mnogi želijo z delom v gozdu prihraniti stroške, pri čemer lahko miselno precenijo svoje znanje in usposobljenost. Med vzroki za poškodbe se prepogosto znajde tudi neustrezna mehanizacija in nepopolna gozdarska oprema. In to predvsem tista, ki je namenjena večji varnosti pri delu. Ministrstvo zato v okviru programa razvoja podeželja s podporami investicijam v sodobno gozdarsko mehanizacijo in gradnjo goz-

dnih prometnic že več kot desetletje spodbuja varno in učinkovito delo v gozdu. Zaradi potreb smo aktivnosti na tem področju nadgradili s financiranjem usposabljanj za varno delo z motorno žago, traktorjem in gozdarsko prikolico. Takšno prakso bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Prav tako smo v želji po oblikovanju transparentnega trga storitev v gozdarstvu podprli Ciljni raziskovalni projekt Sistem

ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu, katerega glavni cilj je povečanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja z razvojem sistema ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu. V podporo lastnikom gozdov je kot rezultat projekta zdaj na voljo brezplačni spletni sistem MojGozdar.si (www.mojgozdar.si), ki omogoča iskanje usposobljenega, kakovostnega in zanesljivega izvajalca del v gozdovih.

Kakšno je vaše sporočilo našim bralcem ob koncu leta 2019?

Gozd je eden od najvidnejših simbolov prepoznavnosti Slovenije kot zelene države, predvsem pa je odraz našega odnosa do okolja in trajnostnega razvoja v državi. To je naša dragocenost, ki jo moramo negovati in ohraniti za naše rodove. Skupaj si moramo prizadevati zagotoviti trajno in optimalno delovanje gozda kot ekosistema, življenjskih združb rastlin in živali ter njihovih življenjskih prostorov in trajnostno rabo. Gozdni ekosistemi pomembno pripomorejo k stabilnemu in zdravemu okolju, varovanju tal, voda in podnebja ter dajejo dom številnim rastlinskim in živalskim vrstam, ljudem pa zdrav prostor za oddih in rekreacijo in ne nazadnje so pomembni za gospodarsko dejavnost. Upravljanje gozdov je zato ena od najbolj pomembnih panog v prihodnje pri nas. Institucije in predvsem ljudje, ki ste povezani in delate z gozdom in v njem, pa ste tisti, ki boste to uresničili tudi v praksi. Zato bodite ponosni na svoje poslanstvo, zavedajte se svoje pomembne vloge in uresničujte svoje cilje in naloge z ljubeznijo do narave še naprej. Naj vam bo prihodnje leto naklonjeno z obilnimi prijetnimi gozdarskimi aktivnostmi, poslovnimi uspehi, pri delu pa naj vam služita zdravje in razumevanje med sodelavci. Srečno!

Invalidsko podjetje

Snežnik Sinpo se predstavi

Tekst: **Ferdinand Miklič**

Invalidsko podjetje SNEŽNIK SINPO, d. o. o., je hčerinska družba v stoddstotni lasti družbe Snežnik, d. o. o., in je bilo ustanovljeno leta 1995. Ob ustanovitvi je bilo v invalidskem podjetju zaposlenih 80 delavcev, od tega 30 delovnih invalidov. Večina takratnih invalidov je to postala pri delu v gozdarstvu, s katerim se je Snežnik ukvarjal poleg lesne predelave, kmetijstva in nekaterih drugih dejavnosti. Delovni pogoji v gozdarstvu so bili zaradi veliko ročnega dela takrat težki. Snežnik je po ustanovitvi invalidskega podjetja nanj prenesel del svoje opreme, strojev in tudi objekte, ki so se prilagodili za delo invalidov.

Glavno poslanstvo družbe je zagotavljanje zaposlitve in dobrih delovnih pogojev delavcem z zmanjšano delovno zmožnostjo. To uveljavljamo v sodelovanju s povezavami znotraj skupine Snežnik, v okviru katere ponujamo storitve matičnemu podjetju.

Treba je poudariti, da je Snežnik Sinpo invalidsko podjetje, kjer invalidi običajno pomenijo več kot polovico zaposlenih delavcev. Temu primerni so tudi programi, v katerih delamo. Delovna mesta so prilagojena zmanjšani delovni zmožnosti ljudi, ki so v preteklosti delali večinoma na Snežniku na drugih delovnih me-

stih. Z nastopom invalidnosti pri posamezniku in njegovi prerazporeditvi je Sinpo poskrbel, da se organizira proizvodnja tako, da je delo prilagojeno omejitvam, ki jih invalidi imajo. Delo, ki je namenjeno invalidom, je organizirano drugače, kar se kaže v učinkovitosti delovanja.

Trenutno zaposluje 47 delavcev, od tega 24 invalidov (51,1 %). Snežnik in invalidsko podjetje Snežnik Sinpo imata sklenjeno pogodbo o poslovnem sodelovanju za storitve, v kateri so podrobno določeni pogoji medsebojnega sodelovanja. Ukvarjamo se z vzdrževanjem strojev in naprav, vratarstvo službo in čiščenjem, izdelujemo decimirane elemente, ki so namenjeni industriji stolov in miz ter za izdelavo masivnih plošč, pa tudi ladijske pode, bruna, palete. Občasno se posvetimo izdelavi majhnih mizarških

izdelkov pa tudi predelavi lesa slabše kakovosti, ki je stalni stranski produkt pri razžaganju v matičnem podjetju.

Država spodbuja zaposlovanje invalidov ter poslovanje invalidskih organizacij z nepovratnimi sredstvi, subvencijami, vrnjenimi prispevki iz plač in drugimi spodbudami. Ta sredstva so pomemben vir prihodkov naše družbe v višini okoli 20 odstotkov glede na celotne prihodke. Prav tako se moramo zavedati, da je prejetje teh sredstev treba upravičiti na podlagi posebnih zahtev invalidske zakonodaje. Neupoštevanje pravil pomeni odvzem statusa invalidske organizacije.

Ena od težav invalidskega podjetja Snežnik Sinpo se kaže v neugodni starostni strukturi delavcev, saj znaša povprečna starost zaposlenega

49 let. To ni ovira, saj že več let poslujejo pozitivno. Lani je znašal čisti poslovni izid 41.112 evrov, letos do septembra pa znaša 12.900 evrov.

Investicijam na leto namenimo od 8 do 10 odstotkov celotnih prihodkov. Leta 2019 smo se odločili za investicije, ki so olajšale delo in povečale produktivnost. To so optimizacijska čelilna linija za prečni razrez desk listavcev ter pretočni čelilnik za razrez iglavcev. Obnovili smo tudi nekaj orodja pri vzdrževanju.

Poleg pozornosti, ki jo moramo v invalidskem podjetju posvetiti delovnim invalidom tako glede programov, delovnih pogojev, rehabilitacije in podobno, je treba tudi v matični družbi narediti vse, da bi se zgodilo čim manj nesreč, pri katerih delavci utrpijo hude poškodbe.

Dosežki in izzivi sektorja za gozdarstvo v letu 2019

Tekst: **dr. Robert Robek**

Večino nalog upravljanja državnih gozdov izvaja v družbi SIDG sektor za gozdarstvo, ki ga konec leta 2019 sestavlja 206 zaposlenih v štirih poslovnih enotah, oddelku za urejanje gozdov, oddelku za gozdno gradbeništvo in oddelku gozdne proizvodnje. Sektor za gozdarstvo predstavlja jedro naše družbe, zato je prav, da se ob koncu leta ozremo na opravljeno delo in prihodnje izzive.

stvenih in gojitvenih del ter vseh drugih del, ki so potrebna za zagotavljanje socialnih in ekoloških funkcij državnih gozdov, pridobivanja in prodaje gozdnih dobrin, gradnje in vzdrževanja gozdne infrastrukture, razen vzdrževanja gozdnih cest, ter prodajo lesa in gozdnih lesnih sortimentov ter oddajanje državnih gozdov v najem.

Za nas je delalo 383 izvajalcev

V letu 2019 smo načrtovali posek in spravilo lesa v višini 1,3 milijona m³ neto. Do konca novembra smo realizirali dobra 1,2 milijona m³ gozdnih lesnih sortimentov. Dinamika sečenj je čez leto sprva sledila planu, poleti nekoliko zaostajala, jeseni pa zaradi obsežnih gradacij podlubnikov na Kočevskem, Koroškem in v dravski dolini presejala planirano mesečno povprečje. Do konca novembra smo prejeli 1.503 A-odločb za sečnjo, skupaj s preteklimi je to 2.804 odločb za skupno

ni potekel, 2.307 jih je bilo zaključenih v roku, po roku pa 311. Za 142 odločb po roku smo podali predlog za ukrepanje. V letu 2019 je za družbo SIDG delalo 383 poslovnih subjektov, od tega kar 170 za storitve sečne in spravila lesa.

Krepimo lastno proizvodnjo

V letu 2019 smo intenzivirali sečno in spravilo lesa ter prevoz GLS z lastnimi kapacitetami. Obstoječim skupinam gozdne proizvo-

Družba SIDG je bila ustanovljena za gospodarjenje z državnimi gozdovi. Bistvena sestavina gospodarjenja je upravljanje gozdov, kar pomeni izvajanje ali oddajo in nadzor nad izvajanjem sečnje in spravila lesa, prevoza gozdnih lesnih sortimentov, opravljanja var-

1.173.328 m³. Prav tako smo letos prejeli 3.690 C-odločb za 413.446 m³, vključno z lanskimi pa obdelovali 4.566 C-odločb v planirani količini 679.277 m³. Za izvedbo sečnje je bilo oddanih 3.257 delovnih nalogov za javna naročila (JN). Za 491 JN rok še

dnje na PE Kočevje in PE Maribor so se letos jeseni pridružile še skupine na PE Postojna. V desetih mesecih smo na področju lastne proizvodnje opravili za preko 100.000 m³ prevozov gozdnih lesnih sortimentov, posek in spravilo v višini 72.380 m³, in sicer na področju PE Kočevje 59.540 m³, na področju PE Maribor 12.170 m³ in na področju PE Postojna 670 m³. Delež sanitarne sečnje je znašal kar 60 odstotkov, največ na PE Maribor, kjer so vse aktivnosti že od začetka leta usmerjene v sanacijska opravila. Naba-

vljanje delovnih strojev je potekalo skozi vse leto, prav tako smo se intenzivno posvečali izboljšanju gospodarnosti dela v lastni režiji. V ta namen smo pripravili predlog normativov gozdarskih del v družbi SIDG, ki bo podlaga za stimulatívno nagrajevanje delavcev v gozdni proizvodnji.

Vlaganja v gozdove

Sanacija žarišč podlubnikov je vplivala na obseg vlaganj v gozdove. Izvedba osnovnih gradbenih del (gradnje vlak) je okvirno 64

odstotkov glede na plan. Izvedba zahtevnih gradbenih projektov (gradnje cest) je na ravni 52 odstotkov (vrednostno), a je tradicionalno obračun teh del ob koncu leta največji.

Zaradi velikega obsega sanitarne sečnje je bila zmanjšana dinamika izvedbe gojitvenih in varstvenih del ter spremenjena struktura izvedenih ukrepov. Do konca septembra smo realizirali 193 ha priprave sestoja, 12 ha priprave tal, 185 ha priprave površin za obnovo, 203 ha sadnje, 319 ha obžetve, 198 ha nege mladja, 519 ha nege gošče, 356 ha

nege letvenjaka, 84 ha nege drogovnjaka, 25 ha nega poškodovanega mladovja in tanjših drogovnjakov, 180 ha nege obnovljenih površin. Na 9 ha smo odstranili vzpenjalke, na 19 ha izvedli premaz vršičkov. V tem obdobju smo presegli izvedbo sledečih ukrepov: vzdrževanje grmišč in logov, odstranjevanje zaščitnih mrež, nega mladovja in tanjših drogovnjakov, nega obnovljenih površin.

Vlaganja v gojitvena in varstvena dela so trenutno v polnem teku. Poteka obsežna sadnja na površinah, prizadetih v ujmah, obeleževa-

nje sadik, ter premazi vršičkov ter zaščita s tulci.

Nov sistem vodenja izvedbe del

Letošnje leto bomo v sektorju za gozdarstvo pomnili tudi po kadrovskih in organizacijskih spremembah. Pridružili so se nam novi mladi sodelavci v oddelku za urejanje gozdov in oddelku za gozdno gradbeništvo. Dobili smo novega vodjo in pomočnika vodje sektorja za gozdarstvo ter vodjo oddelka za urejanje gozdov. Osrednja dosežka na organizacijskem področju pa sta bila oblikovanje in uveljavitev sistema vodenja izvedbe gozdarskih del ter razvoj in uveljavitev t. i. planskih JN sečnje in spravila lesa, s katerima smo bistveno izboljšali ročnost oddanih del zunanjim izvajalcem. V sodelovanju z oddelkom za stike z javnostmi so na poslovnih enotah izvedli številne aktivnosti za spodbujanje socialnih funkcij. Prav tako smo organizirali in izvedli za preko 1600 ur praktičnih usposabljanj za dijake in študente gozdarstva. Skupaj s sektorjem za prodajo in logistiko smo uvedli mesečne proizvodne sestanke. Poglobili in izboljšali smo sodelovanje z Zavodom za gozdove, uspešno prestali obdobjne kontrole za certifikate FSC in PEFC ter aktivno sooblikovali strategijo naše družbe za obdobje 2020–2029.

Izzivi za 2020

Opravljen delo je vredno vsega spoštovanja, za kar gre zasluga prav vsakemu sodelavcu sektorja za gozdarstvo. To pa ne pomeni, da smo izčrpali nabor potrebnih izboljšav. Nasprotno, novi izzivi se kar vrstijo, to je v mladi gospodarski družbi tudi pričakovano. V letu 2020 bodo naše prednostne naloge:

- Sečnja in spravilo v neto obsegu 1.275.000 m³, od tega v lastni režiji vsaj 125.000 m³

ter lastnih prevozov GLS v višini 195.600 m³.

- Vlaganja v gojitvena in varstvena dela ter gozdno infrastrukturo najmanj v višini realizacije 2019.
- Vzpostavitev sistema neodvisnega nadzora izvedbe del v sektorju za gozdarstvo.
- Uveljavitev normativov gozdarskih del v oddelku lastne proizvodnje.
- Uravnoteženje obremenjenosti strokovnega kadra.
- Objava Okvirnega sporazuma GRA in GOJ 2021 do septembra 2020.
- Uveljavitev preverjanja prostih tehnoloških in kadrovskih kapacitet izvajalcev.
- Razvoj oddelka za urejanje gozdov v smeri načrtnega dela za socialne in ekološke funkcije gozdov.
- Izboljšanje sodelovanja s strokovnimi ustanovami ter korektnimi izvajalci gozdarskih del.

Pri iskanju rešitev za zgornje izzive bomo še naprej odprti za dobronamerne pobude in nove sodelavce. Naj zato ob koncu tega prispevka spomnim na rek: 'Kjer je volja, tam je pot'. Vsem sodelavkam in sodelavcem, poslovnim partnerjem in bralcem Korenine želim vesel božič in uspešno leto 2020 ter sporočam, da želimo skupaj z vami na poštenih temeljih graditi uspešno zgodbo trajnostnega upravljanja slovenskih državnih gozdov.

Pomen upravljanja državnih gozdov za razvoj gozdnolesnih verig v Sloveniji

Tekst: **Janez Zafran**

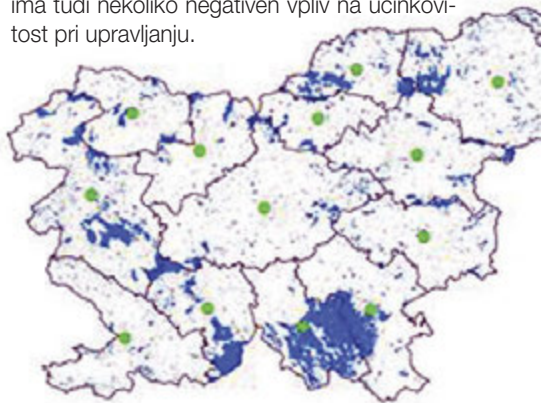
S spremembo sistema gospodarjenja z gozdovi v lasti Republike Slovenije se je spremenil tudi pomen lesa iz državnih gozdov za vzpostavitev in razvoj gozdnolesnih verig v Sloveniji. Potenciali teh gozdov so omejeni, vendar trenutno pomenijo pomemben dejavnik dolgoročnosti in predvsem stabilnosti pri dobavi lesa. Z ustanovitvijo družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., (v nadaljevanju: SiDG) so se cilji učinkovitega gospodarjenja državnih gozdov razširili še na zagotavljanje nadaljnjega razvoja gozdnolesnih verig.

Foto: Simon Vukan

Prostorska razporeditev

Pri vzpostavljanju in razvoju gozdnolesnih verig v Sloveniji so gozdovi v lasti Republike Slovenije trenutno pomemben in zagotovo najzanesljivejši vir surovine, čeprav pomenijo manj kot 25 odstotkov skupnega potenciala vseh slovenskih gozdov. Les iz gozdov v lasti Republike Slovenije se namreč v celoti pojavi na trgu. Pomemben dejavnik, ki vpliva na možnost zagotavljanja lesa predelovalcem, je tudi prostorski raspored državnih gozdov (Slika 1). Gozdovi so na celotnem območju Slovenije, vendar v le nekaj večjih kompleksih, pretežni del pa so manjša območja in posamezne parcele, kar ima tudi nekoliko negativen vpliv na učinkovitost pri upravljanju.

Obseg in prostorski raspored gozdov v lasti Republike Slovenije v okviru gozdno-gospodarskih območij

Enotni pogoji

Prav uresničevanje ciljev glede vzpostavitve in razvoja gozdnolesnih verig, promocije lesa in lesnih proizvodov ter oblikovanja zelenih delovnih mest je bistven element za potencialne razvojne možnosti v različnih področjih lesne predelave v Sloveniji. V obdobju 1996–2016, ko je sistem gospodarjenja v državnih gozdovih temeljil na koncesijskih razmerjih, ni bilo mogoče oblikovati enotne ponudbe in enotnih pogojev za nakup lesa iz državnih gozdov. Celotna količina gozdnih lesnih sortimentov je zdaj na voljo v okviru ene gospodarske družbe, pogoji prodaje so vnaprej definirani in jasni, vsi potencialni kupci pa imajo enake možnosti za pridobitev lesa iz državnih gozdov.

Družba SiDG je največji dobavitelj okroglega lesa v Sloveniji, s čimer močno pripomore tudi k razvoju zelene ekonomije. Pomeni prvi člen večjega števila gozdnolesnih verig, ki ga uresničuje z zagotavljanjem stabilne dobave različnih gozdnih lesnih sortimentov. Prav stabilnost dobave surovine in zagotavljanje enakih pogojev za nakup lesa iz državnih gozdov vsem poslovnim subjektom sta bila tudi glavna vzroka za spremembo sistema gospodarjenja z državnimi gozdovi in ustanovitev družbe SiDG.

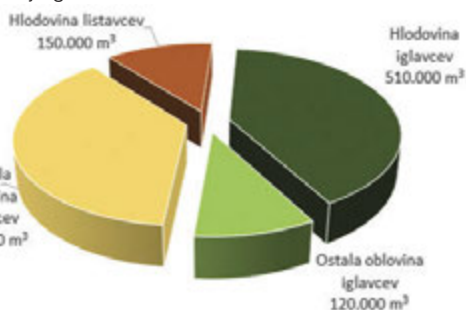
Razvoj gozdnolesnih verig

Eden od ključnih ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi je namreč tudi prispevanje k vzpostavitvi in razvoju gozdnolesnih verig, kar je zapisano že v Zakonu o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije, na podlagi katerega je bila ustanovljena družba SiDG. Za doseganje tega cilja je družba oblikovala več različnih ukrepov. Družba SiDG v tem smislu deluje s prodajo lesa po tako imenovanih dolgoročnih pogodbah ter z možnostjo sklenitve pogodbe o dobavi lesa strateškim investitorjem v lesni industriji.

Za uresničevanje cilja glede nadaljnega razvoja gozdnolesnih verig je zagotovo najpomembnejša uveljavitev prodaje gozdnih lesnih sortimentov po dolgoročnih pogodbah. Prav možnost dolgoročnih pogodb za dobavo lesa je bila tudi ena glavnih zahtev gospodarstva pri spremembi sistema gospodarjenja z državnimi gozdovi. S tem je lesnopredelovalnim družbam omogočena bistveno bolj stabilna in varna proizvodnja. Družba SiDG je že oblikovala razpise za možnost pridobitve triletnih pogodb o dobavi lesa, leta 2018 pa že sklenila 154 takšnih pogodb ter 55 za krajše obdobje.

Obseg in struktura prodaje

Glede na sedanje stanje državnih gozdov in načrtovani okvir glede možnega poseka, ki je določen v gozdnogospodarskih načrtih, lahko pričakujemo letno proizvodnjo gozdnih lesnih sortimentov v višini od 1.200.000 m³ do 1.300.000 m³. Med leti se struktura po drevesnih vrstah in kakovostnih razredih spreminja in v letih, ko ujme bistveno ne spremenijo poteka gospodarjenja z gozdovi, naj bi struktura gozdnih lesnih sortimentov znašala tako, kot prikazuje grafikon 1.

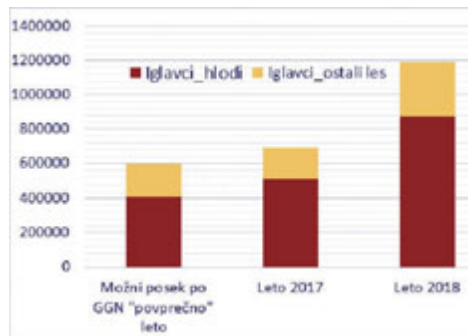
Pričakovana povprečna letna količina in struktura GLS iz gozdov v lasti Republike Slovenije

Povsem razumljivo je, da si kupci želijo predvsem prodaje po dolgoročnih pogodbah, ki naj bi bile še daljše od treh let, kar bi nedvomno spodbudilo tudi večja vlaganja v posodobitev žagarskih kapacitet. Pri zagotavljanju različnih gozdnih lesnih sortimentov v okviru daljših dolgoročnih pogodb pa imamo v družbi SiDG vsaj dva resna izziva:

- vpliv naravnih ujm na zagotavljanje pogodbenih količin in
- določitev mehanizma spremembe cen po posameznih kategorijah gozdnih lesnih sortimentov.

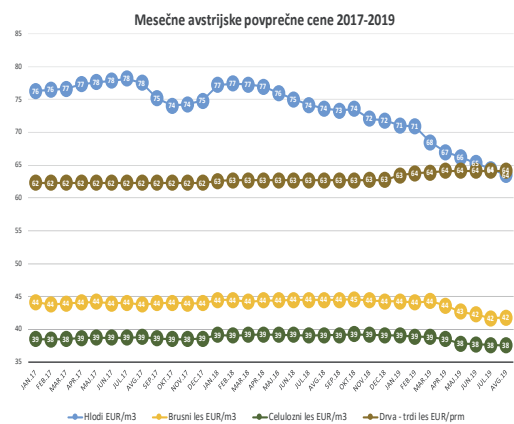
Vpliv naravnih ujm

Žal so naravne ujme v naših gozdovih postale stalnica. Od začetka delovanja družbe SiDG se večina poseka opravi kot sanitarni posek oziroma posek poškodovanih gozdov. Tako smo v posameznih letih že bistveno odstopili od količin in strukture poseka, ki bi ga pričakovali na podlagi gozdnogospodarskih načrtov (glej graf 2). Bistveno več smo posekali hlodovine iglavcev, medtem ko smo listavce lahko dobavili le v omejenem obsegu. V prihodnjih dolgoročnih pogodbah bomo morali oblikovati bistveno bolj prožen mehanizem pri pogodbenih količinah in strukturi, če bomo hoteli zmanjšati tveganje na strani kupca in na strani družbe SiDG.

Količina poseka v m³ in prodaje GLS iglavcev leta 2017 in 2018

Pomemben dejavnik dolgoročnih pogodb je tudi sistem določitve in spreminjanja cen posameznih gozdnih lesnih sortimentov. Sedanji sistem temelji na podatkih avstrijskega statističnega urada, ki pa se prikazujejo kot dosežene cene za tri mesece nazaj.

Določanje cen

Positivni del tega sistema je, da odraža dejanske tržne razmere na širšem prostoru, manj pa je prilagodljiv v razmerah hitrega spreminjanja cen kot posledica sanacije poškodovanih gozdov. V teh primerih trimesečni zamik lahko pomeni precejšnjo oviro. Za korekcijo tega zamika se izvajajo poročila, ki pa v sistem vnašajo nekaj nepreglednosti glede dejanske vrednosti prodaje. Tudi na področju določanja cen v okviru dolgoročnih pogodb bo treba oblikovati bolj prilagodljiv sistem, ki bo korektno odražal tržne razmere in bo dolgoročno vzdržen.

Kako do lesa iz zasebnih gozdov

Neizkoriščenih priložnosti, ki jih ponuja predelava lesa v Sloveniji, tako danes kot tudi v prihodnje, je veliko. Kot edina slovenska ekonomska panoga premore bogato surovinsko zaledje, geografsko ustrezno razpršene in tehnološko dokaj dobro opremljene predelovalne obrate ter močno razvejan trg za izdelke, ki jih več kot polovico proda na tujih trgih. Les iz državnih gozdov, ki sicer v Sloveniji pomenijo zgolj 20 odstotkov vseh gozdov, je lahko pri ponovnem zagonu predelave lesa pomemben dejavnik, ki pa zagotovo dolgoročno ne bo zadosten. Potrebne bodo sistemske spremembe oziroma druge iniciative tudi na področju gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, da bi tudi gozdni lesni sortimenti iz teh gozdov v večji meri nastopali na trgu.

Foto: Alen Vajdetic

Za državo smo odkupili več kot 1300 hektarjev gozdov

Tekst: Šeherezada Delić

Ena izmed ključnih nalog SiDG je povečevanje gozdov v lasti Republike Slovenije, kar je zapisano že v našem ustavnem zakonu. Letos smo do sredine novembra s sklenitvijo 202 nakupnih pogodb v last države pridobili novih 1300 hektarjev gozdnih površin. Realizacija do konca leta bo zagotovo preseгла 1400 hektarjev, kar je najmanj 200 hektarjev več od sicer visoko postavljenih ciljev v planu poslovanja za letošnje leto.

Tudi notranja struktura nakupov je s stališča gospodarskih, ekoloških in celo širših nacionalnih interesov zelo ugodna. V državno last je bilo tako pridobljenih:

- okoli 300 ha varovalnih gozdov, gozdov s posebnim pomenom in gozdnih rezervatov;
- odkupljenih je bilo za 130 ha solastniških deležev;
- 950 ha gozdov v kompleksih nad 5 ha (oboje je pomembno s stališča čim učinkovitejšega gospodarjenja);
- kar okrog 550 ha gozdov (torej skoraj polovica nakupov) je bilo kupljenih v 10-kilometrskem obmejnem pasu, kar je pomembno s stališča širšega in dolgoročnega vidika nacionalnega interesa, da so nepremičnine na obmejnih območjih v lasti domačih oseb, še posebno države;
- pri tem je zanimiv tudi podatek, da je bilo 200 ha gozdov odkupljenih od tujih fizičnih in pravnih oseb.

Družba SiDG trenutno upravlja približno 235.000 ha državnih gozdov (naša družba sicer ni upravljavec prav vseh državnih gozdov), kar pomeni približno 20 odstotkov vseh gozdnih površin v Sloveniji (okrog 1.180.000 ha). Letošnja realizacija tako pomeni okrog 0,5-odstotno povečanje upravljavskega deleža družbe glede na višino lastnega upravljavskega deleža predhodnih let. Srednjeročni plan družbe je, da v imenu in za račun države v prihodnjem dese-

tletju poveča fond državnih gozdov v primerjavi z zasebnim s sedanjih 20 odstotkov na 25-odstotni delež.

Šest zaposlenih v oddelku za nepremičnine in kartografijo je zgoraj navedene rezultate doseglo z ustaljenim delom pregledovanja objavljenih ponudb za prodajo gozda na enotnem državnem e-portalu ter na podlagi dodatnih ukrepov, izvedenih letos.

Tako smo letos pripravili zloženko, ki zainteresirano javnost informira o delovanju našega podjetja na področju nepremičnin ter možnosti sklenitve posameznih pravnih poslov (prodaje, menjave, nakupa in razdružitve). Do zdaj smo zloženko distribuirali samo na območju občin Kočevje, Kostel, Osilnica, Ribnica, Sodražica in Loški Potok, vendar se bomo na podlagi analize odzivnosti strank odločili za nadaljnje korake. Poziv morebitnim zainteresiranim k sklenitvi predmetnih pravnih poslov smo objavili tudi na naši spletni strani. Poleg tega smo poziv zainteresiranim lastnikom gozdov objavili tudi na družbenih omrežjih.

Omenimo še sodelovanje s terenskimi delavci naših poslovnih enot, pošiljanje dopisov lastnikom gozdnih rezervatov, kontaktiranje z nepremičninskimi družbami ter spodbujanje dosedanjih prodajalcev, da prodajo državi še dodatne površine gozdov. Delo sektorja za nepremičnine tako obsega širok nabor dejavnosti, od nakupov in razpolaganja z nepremičninami do urejanja posestnih mej ter gospodarjenja z

objekti. Izvajanje nalog na področju nepremičnin je, kakor je bilo že omenjeno, tesno povezano z drugimi sektorji v družbi, ki pomagajo pri doseganju rezultatov.

Znotraj sektorja smo ustanovili posebno komisijo, ki pregleduje in ureja nadaljnje postopke ureditve posestnih mej. Velike potrebe in omejena sredstva zahtevajo premislek pri naročanju geodetskih storitev, zato ima komisija velikokrat zahtevno in odgovorno delo. Usklajevanje s sektorjem za gozdarstvo, ki v večji meri podaja te predloge, poteka sproti in tekoče ter tako pomeni način optimiziranja potreb družbe.

Načrti za prihodnje leto so povzeli dobre rezultate iz letošnjega leta in ostajajo na primerljivi ravni, kot smo si jih postavili letos. Zavedamo se, da bo treba poleg dela vseh zaposlenih v sektorju, dobrega sodelovanja med sektorji, nadaljevati z aktivnim pristopom ter iskati še druge možnosti za spodbujanje preostalih deležnikov. Ravno spodbujanje lastnikov gozdov ob hkratnem pravilnem svetovanju se je pokazalo za ukrep, ki je dvignil interes lastnikov predvsem za prodajo gozdov. Povečevanje površine državnih gozdov pa bo pomagalo tudi pri doseganju ostalih ciljev družbe. Veselimo se izzivov, ki nas čakajo v naslednjem letu, saj smo nanje dobro pripravljeni.

KAKŠNI GOZDOVI IMAJO PREDNOST PRI ODKUPU

Republika Slovenija ima predkupno pravico pri nakupu:

- varovanih gozdov
- gozdov s posebnim pomenom (ekološki, socialni, obrambni, turistični, naravne vrednote, gozdni rezervati ...),
- gozdov v kompleksu, večjem od 30 hektarjev.

Poleg tega SiDG v imenu države odkupuje tudi druge gozdove, prednost pa imajo gozdovi, kot so:

- gozdovi v kompleksu, večjem od 5 hektarjev;
- gozdovi, s katerimi se zaokrožujejo obstoječa strnjena območja gozdnih zemljišč v lasti države (mejne parcele) ne glede na velikost;
- gozdna zemljišča, površine nad 2 hektarja, če so v bližini drugih državnih gozdov;
- drugi gozdovi, s katerimi lahko država uveljavlja njihovo gospodarsko, ekološko in socialno funkcijo.

Praznovanje 25. obletnice organizacije FSC

Tekst in foto:
Urška Slomšek

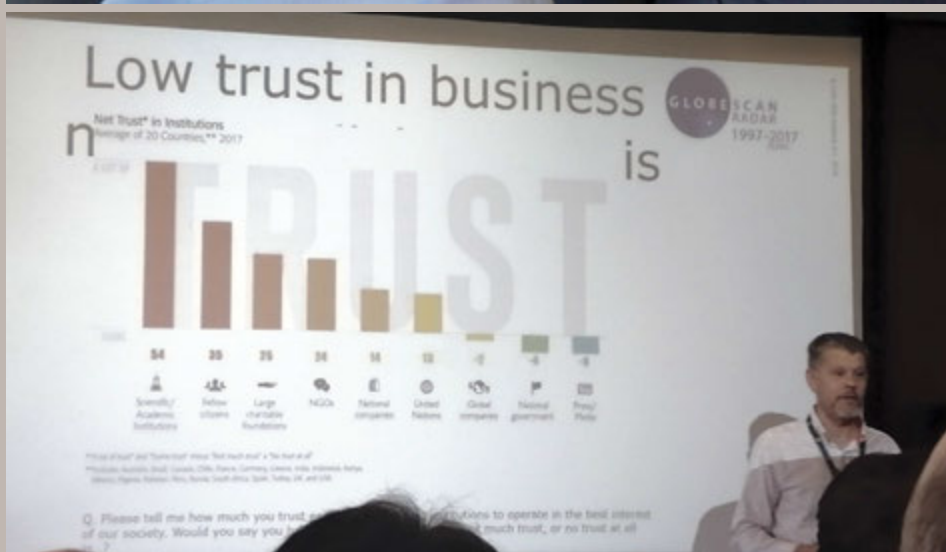
Enajstega oktobra je v Pragi na Češkem potekala slavnostna konferenca ob praznovanju 25. obletnice ustanovitve organizacije Forest Stewardship Council (FSC), ki je že 25 let vodilna svetovna organizacija in gonilna sila za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi in preoblikovanje trga.

Kot odgovor na problematiko globalnega krčenja gozdov je bila leta 1994 v Mexico Cityju v Mehiki ustanovljena neodvisna, neprofitna in nevladna organizacija FSC. Tako je bil pred 25 leti uveden certifikat za trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Razširjen je na petih kontinentih, kjer s svojim delovanjem globalni gozdni trend preusmerja v trajnostno rabo, ohranjanje, obnovo in spoštovanje vseh deležnikov.

Slavnostno konferenco, ki je potekala v Pragi, je odprl glavni direktor FSC Kim Carstensen. Poudaril je, da namen organizacije ni več samo certifikacija gozdov, ampak tudi pomagati pri konkurenčnosti gozdnolesnih podjetij in promovirati gozd kot ekosistemsko storitev, ki močno vpliva na zmanjševanje podnebnih sprememb. Tako je bila tudi glavna tema slavnostne konference predstavitev pomena organizacije FSC evropskim gozdom.

Predstavljene so bile dobre prakse podpore FSC pri gospodarski konkurenčnosti gozdnolesnih verig v različnih državah. Svoj pogled in dobre izkušnje z FSC-certificiranjem so med drugim predstavili tudi predstavniki iz svetovno znanega pohištvenega koncerna Ikea, ki v certifikatu prepozna velik pomen. Z njim strankam dokazujejo svojo skrb do okolja ter hkrati povečujejo zaupanje strank do njihovih izdelkov.

V sklopu podnebnih sprememb je bila predstavljena dodana vrednost FSC k omogočanju okoljske politike držav. S trajnostnim gospodarjenjem in ohranjanjem ekosistemskih storitev zmanjšujemo vpliv podnebnih sprememb. V tretjem sklopu konference pa je bil predstavljen tudi vidik podpor, ki jih organizacija ponuja pri vzpostavitvi komunikacije s širšim prebivalstvom o pomenu gozdov.

Vsi državni gozdovi, s katerimi gospodari družba SiDG, so FSC certificirani od leta 2007. V njih se gospodari nadstandardno, po mednarodno priznanih kriterijih. Od leta 2010 je bilo certificiranje razširjeno tudi na zasebne posesti in lesnopredelovalni sektor. Družba SiDG v Sloveniji trenutno vodi upravljanje sistema FSC CoC, v katerega je vključenih 59 podjetij iz različnih kategorij. To so manjši žagarski obrati, lesni trgovci in predelovalci lesa. Površina zasebnih certificiranih gozdov v Sloveniji je 28.901 hektar. Družba SiDG z zagotavljanjem FSC certificiranih državnih gozdov omogoča lesnopredelovalni industriji, da vstopa na zahtevnejše tuje trge. Na teh trgih so certificirani leseni izdelki pogoj za sodelovanje s podjetji, ki s certifikatom FSC izkazujejo svojo okoljsko ozaveščenost.

ALI STE VEDELI?

- da je na svetu certificiranih po FSC-standardu že več kot 199 milijonov hektarjev gozdov v 84 državah,
- da je v Evropi FSC certificiranih kar 48 % gozdov,
- da je v Sloveniji certificiranih 263.881 ha gozdov (22 %),
- da je v svetu podeljenih že več kot 99 tisoč certifikatov CoC v 121 državah,
- da je v Sloveniji podeljenih 287 certifikatov FSC CoC.

Gozdni cesti Kopiša in Kamnica - zahtevnih gradbenih projektov

Tekst: **Jaka Klun**

V minulih letih je bila gradnja gozdne ceste v državnih gozdovih redke dogodek. Z ustanovitvijo družbe Slovenski državni gozdovi se je to spremenilo. Tokrat bi želeli predstaviti primer sočasne in med seboj povezane gradnje dveh gozdnih cest v državnih gozdovih na Jelovici.

Načrtovanje

Prva zamisel povezovalne gozdne ceste po južnem pobočju Pašnega vrha na Jelovici je nastala poleti 2017 v sodelovanju vodje poslovne enote Ljubljana Branka Štunfa ter vodje krajevne enote ZGS Železniki Boštjana Škrlepa. Z novo cesto bi povezali gozdni cesti Ledina-Jesenovec in Ledina-Pašni vrh z namenom skrajšanja dolgih spravnih razdalj po vlakah (slika 1).

Gradbeno pobudo je jeseni 2017 v izdelavo prevzel oddelek za gozdno gradbeništvo SiDG. Ker je prvotna trasa potekala v izrazito mehki hribini, smo se odločili znižati gradbene stroške tako, da smo v bližini našli grajeno vlako v trdi hribini, ki upravičuje nadgradnjo v stransko gozdno cesto. Ob tem bi zagotovili tudi zadostne in ustrezne količine vgradljivega materiala za izgradnjo obeh cest. Predlog je podprl tudi ZGS z izdajo elaboratov ničelnic dveh cest v skupni dolžini 1850 metrov. Spomladi 2018 smo predvideno traso gozdne ceste na Pašnem vrhu skupaj s tri kilometre oddaljeno traso slepe gozdne ceste Kamnica na nasprotnem severnem pobočju Jesenovca prevzeli v enotno projektno izvedbo od načrta do predaje dveh novozgrajenih gozdnih cest v uporabo.

Projektiranje

Zavedali smo se, da trasi idejne zasnove gozdnih cest potekata v posebnem varstvenem območju Natura 2000 z možnim vplivom na kvalifikacijske vrste, zlasti na stalno prisotnost divjega petelina na Pašnem vrhu. Tako smo že med pripravo in izdelavo gradbene dokumentacije predstavili projekt idejne zasnove pristojni območni enoti Zavoda RS za varstvo narave. Na podlagi popisa aktivnih rastišč divjega petelina smo sklenili dogovor o odmiku idejne trase na pobočju Pašnega vrha od lociranih rastišč ter vzpostavitvi omejenega režima uporabe tudi na trasi GC Kamnica (slika 2).

Na tej podlagi smo izvedli zakoličenje nove trase na pobočju Pašnega vrha in jo poimenovali gozdna cesta Kopiša. Pri novem trasiranju smo namreč našli sledi nekdanjih kopišč in oblikovali ime nove ceste v lokalnem narečju. V nada-

(slika 1)

ljevanju smo izdelali projektno dokumentacijo, pridobili soglasje zasebnega lastnika parcele, ki jo na začetnem delu prečka gozdna cesta Kamnica, in v postopku presoje sprejemljivosti posega pridobili pozitivno strokovno mnenje ter naravovarstveno soglasje ob upoštevanju omejitvenih ukrepov omejenega časa gradnje (30. junij–1. december) in režima uporabe. Zaradi prečkanja nestalnega in neimenovanega vodotoka smo pridobili tudi vodno soglasje.

Gradnja

Izbrani izvajalec gradnje je začel delati oktobra 2018 po poseku odkazanega drevja na gozdni cesti Kopiša z izvedbo zemeljskih del in osnovnega odvodnjavanja na preboju, ki zajema dve tretjini trase. Preostali del in prav tako trasa gozdne ceste Kamnica skoraj v celoti potekata po grajeni vlaki. Čez zimo se je zemljati material izdelanega planuma nosil-

(slika 2)

primer sočasne izvedbe dveh

(slika 3)

nega sloja ustalil. Konec junija so se začela tudi intenzivna dela na gozdni cesti Kamnica z izravnavo nivelete in delnimi razširitvami trase na kamniti vlaki.

Viške izkopov v trdi hribini smo prevažali in vgrajevali v povprečni debelini utrditve nosilnega in tamponskega sloja do 50 centimetrov za zagotovitev ustrezne nosilnosti. Z mobilnim drobilnikom smo izdelali ves kameni agregat za obrabno-zaporni sloj obeh novogradenj (slika 3). Skupaj je bilo na gozdno cesto Kopiša prepeljanega in vgrajenega več kot 3.300 m³ kamenega agregata različnih granulacij, na gozdni cesti GC Kamnica pa več kot 1.500 m³. Zaradi velikega števila deževnih dni se je predvideni čas gradnje obeh cest podaljšal za 21 dni in se končal s prevzemnim zapisnikom 29. avgusta 2019. Novogradnji kategorije G3 je ZGS prevzel v uporabo 10. septembra 2019.

Glavne značilnosti novih cest

Končna vrednost gradbenih del obeh novogradenj je znašala 117.144 EUR oziroma povprečno 78,73 EUR/m. Glavni značilnosti novih cest sta:

- Gozdna cesta Kopiša na dolžini 808 metrov poteka v pretežno mešanem profilu s poglobljenim jarkom zaradi zagotavljanja zadostnega odvodnjavanja vozišča v strehasti izvedbi in preprečevanja namočenosti nosilnega ustroja (slika 4). Opremljena je z osmimi standardnimi cevni propusti fi 500 milimetrov in enim nadstandardnim fi 800 milimetrov na mestu prečkanja vodotoka. Ob trasi je bilo zgrajenih 6 priključkov vlak in 8 začasnih skladišč ter eno obračališče v T-izvedbi.
- Gozdna cesta Kamnica je 680 metrov dolga slepa cesta v enakomernem spustu, ki se začne z dvojnimi priključkom na gozdno cesto Mosti-Klom in konča z večjim krožnim obračališčem (slika 5). Omogočila bo spravilo

(slika 4)

(slika 5)

lesa z žičnicami na strmih predelih in skrajšala v spodnjem položnejšem terenu pravilne razdalje traktorskega spravila. Opremljena je s 4 priključki vlak in pripadajočimi začasnimi skladišči ter 3 stojšči za gozdne žičnice. Na začetku je postavljena kovinska vrtljiva rampa. Odvodnjavanje je v celoti urejeno s kornico in 5 cevni prepusti fi 500 milimetrov.

Prednosti sočasne gradnje

Sočasna gradnja dveh cest omogoča učinkovito izrabo lokalne hribine, zmanjšuje potrebo po deponijah materiala in znižuje gradbene stroške. Za uspešno izvedbo tako kompleksnih projektov pa je treba zagotoviti:

- celostno in timsko obravnavo gradbenih pobud na SiDG,
- posluš ZGS za upoštevanje ekonomskih vidikov lastnika oziroma upravljavca,
- sodelovanje in spoštovanje deležnikov v vseh fazah graditve,

- izkušenega ter zadostno opremljenega izvajalca del za sočasno izvajanje del z vrhunsko usposobljenimi zaposlenimi,
- operativno usmerjanje in gradbeni nadzor ter objektivno izmero izvedenih del.

In na tem mestu hvala prav vsem, ki ste s predanostjo in strokovnim delom pripomogli k novemu uspehu naše družbe.

Nova pridobitev gozdne proizvodnje – nizkonoseča polprikolica

Tekst in foto:
Damjan Južnič

Nizkonoseče polprikolice se uporabljajo za prevoz večjih oziroma težjih gozdarskih strojev, predvsem za strojno sečnjo. SiDG je do zdaj polprikolice za prevoz strojev za sečnjo najemal, zaradi večje učinkovitosti dela pa smo se odločili za nakup lastne polprikolice. Za izdelavo prikolice po meri smo izbrali podjetje HTT iz Kostela, s čimer SiDG tudi podpira razvoj domačega znanja.

V SiDG smo avgusta 2018 kupili komplet za strojno sečnjo Ponsse, in sicer stroj za sečnjo (harvester) ScorpionKing in zgibno polprikolico (forwarder) Elk. Oba stroja spadata v kategorijo velikih strojev. Zaradi visokih stroškov obratovanja strojne sečnje je pomembno, da so vsi procesi optimizirani in da ima stroj pri delu čim manj neproduktivnega časa. Takoj, ko konča delo na enem delovišču, ga je treba odpeljati na drugo delovišče.

Za prevoz stroja za sečnjo smo do zdaj najemali zunanje izvajalce. Pri tem se pojavlja več težav. Ker ima harvester ScorpionKing dvigalo nameščeno na kabini, je stroj precej višji od strojev drugih proizvajalcev. Za zmanjšanje višine se sečna glava zloži takoj ob kabini. Pri tem se oddaljenost stroja od tal zmanjša (glej sliko 1). Prikolice drugih izvajalcev zaradi tega niso primerne, ker je centralni nosilec previsok in je treba stroj podlagati, če ga želiš premestiti, kar je zamudno in nevarno. Ker zunanji izvajalci prevažajo stroje tudi za druge naročnike, se je večkrat zgodilo, da niso imeli razpoložljive prikolice, ko smo v SiDG potrebovali prevoz. Zaradi teh dveh dejavnikov smo se odločili za nakup lastne prikolice.

Osnovni pogoj pri nabavi prikolice je bil, da kompozicija tovornjaka vlačilca skupaj s prikolico in naloženim strojem ustreza 1. kategoriji po klasifikaciji izrednih prevozov. V tem primeru lahko pridobimo dovoljenje za daljše obdobje

Slika 1: Položaj stroja za prevoz (vir: navodila za uporabo Ponsse Scorpion-King)

veljavnosti (do 12 mesecev) in ni treba imeti spremstva pri prevozu. Pri izrednih prevozih 1. kategorije se ne smejo preseči naslednji gabariti, ki nas najbolj omejujejo pri prevozu:

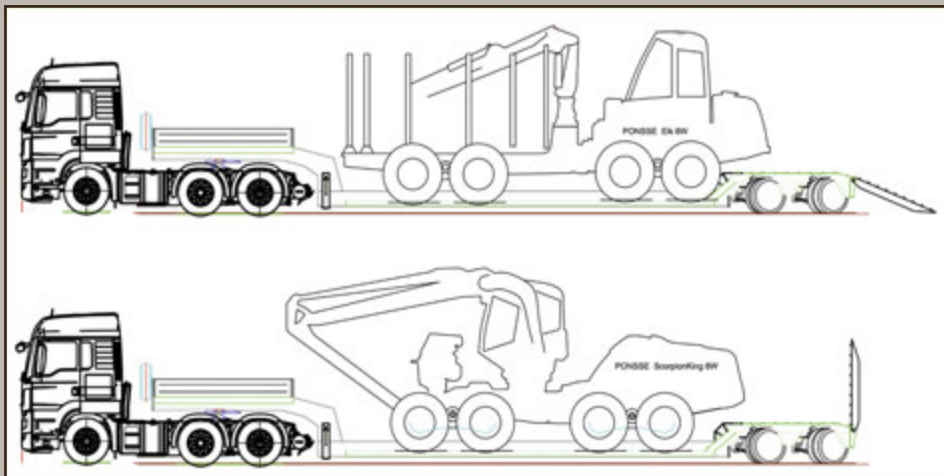
- skupna teža ne presega 44 ton,
- osni pritisk ne presega 10 ton,
- skupna širina ne presega 3 m,
- skupna dolžina za več kot 25 % ne presega

največje s predpisi dovoljene (16,5 m) in

- skupna višina ne presega 4,2 m.

Zaradi osnih obremenitev bo kompozicija za transport sestavljena iz trionsnega kamiona (ena od dveh zadnjih osi bo dvizna karela in samokrmilna) ter dvoosne prikolice (slika 2). Če bi bila kompozicija sestavljena iz že pridobljenega dvoosnega tovornjaka ter trionsne prikolice, bi

bile obremenitve na zadnji osi tovornjaka prevelike, poleg tega pa bi bila prikolica tudi daljša zaradi dodatne osi. Pri iskanju primernih prikolic smo ugotovili, da serijske prikolicе drugih proizvajalcev, ki so primerne za prevoz strojne sečnje Ponsse, ne ustrezajo gabaritom 1. kategorije izrednih prevozov. Ugotovili smo, da bo treba naročiti posebno prikolico, narejeno po meri. Izbrani ponudnik za nizkonosečo polprikolico je bilo podjetje HTT, d. o. o. Prednost ponudnika je tudi, da je sedež podjetja le 25 km oddaljen od Kočevja, kar pomeni hiter servis v primeru okvar. Cena polprikolice ni višja od drugih cen serijskih prikolic ne glede na to, da bo unikatna. Prikolica bo narejena iz drobnozrnatega jekla

Slika 2: Skica kompozicije za transport stroj-

Izdelava nakladalnega platoja in centralnega nosilca polprikolice v podjetju HTT, d. o. o., v novembru 2019

Sedež podjetja HTT, d. o. o., v Pričah
(vir: www.htt.si)

STRENX 700. Obe osi bosta prisilno hidravlično krmiljeni s sistemom TRIDEC. Osi se lahko krmilita samodejno prek sedla ali pa prek daljinskega vodenja iz vlačilca. Prikolica bo imela dvolistno zračno vzmetenje GIGANT TLRM z dvigom 155 mm in spustom 65 mm. Nad sedlom na sprednjem delu prikolice bo manjša nakladalna površina z aluminijastimi stranicami, kjer bomo lahko skladiščili verige ali gosonice strojev ter drugo opremo. Ob prevažanju bo stroj v celoti 25 centimetrov nad tlemi.

Pred načrtovanjem smo še enkrat izmerili vse tehnične značilnosti obeh strojev Ponsse. Predvsem pomembni sta masa in višina stroja. Pogosto dejanske lastnosti strojev odstopajo od lastnosti, ki jih je zabeležil proizvajalec. Zgibna polprikolica ima transportno višino 3,86 metra in je za 14 centimetrov višja od stroja za sečnjo. Skupna transportna višina bo približno 4,1

metra, kar je znotraj gabaritov za izredni prevoz 1. kategorije. Pri masi pa je stroj za sečnjo težji. Masa stroja brez gosonic je 23.150 kilogramov, z gosonicami in verigami je 25.650 kilogramov. Od zgibne polprikolice je težji za okoli štiri tone. Skupna transportna masa kompozicije bo med 43,5 in 44 tonami, kar je znotraj gabaritov za izredni prevoz 1. kategorije. Nizkonoseča polprikolica bo končana v marcu 2019. Vlačilec za prevoz prikolice je v postopku nabave. Pripravljajo se tehnične karakteristike za

pripravo javnega naročila. Kot je omenjeno, bo to vlačilec 6x2/4, kar pomeni triosni vlačilec, pogon na eno os, ena od zadnjih osi je dvizna in samokrmilna. Moč vlačilca bo med 375 kW in 395 kW. Pri nabavi je zelo pomembna višina sedla tovornjaka, saj vpliva na obremenitve celotne kompozicije. Pomembna pa je tudi masa tovornjaka, ta bo okoli 8.000 kilogramov. Tovornjak bo zaradi manjše skupne mase brez sprednjega hidropogona. V primeru vgraditve hidropogona je vlačilec tudi višji, kar spet vpliva na obremenitve. Zaradi izkoriščenosti vlačilca se bo nabavila še gozdarska polprikolica za prevoz gozdnih lesnih sortimentov.

Tehnične lastnosti nizkonoseče polprikolice:

Skupna dovoljena masa (kg)	36.000
Lastna masa (kg)	10.300
Nosilnost – znotraj 1. kategorije (kg)	25.700
Tehnična nosilnost – maks. (kg)	31.700
Skupna dolžina prikolice (m)	15,89
Dolžina nakladalne platforme (m)	8,18
Širina nakladalne platforme (m)	2,54

KDO JE HTT?

Podjetje HTT, d. o. o., ima sedež v občini Kostel. Specializirano je za proizvodnjo unikatnih prikolic in nadgradenj po meri naročnikov. So izredno prilagodljivi in v postopek nadgradnje vključijo vse potrebe in želje naročnika, hkrati pa dodajo še svoje znanje in izkušnje. Upoštevaajo zakonske smernice in omejitve ter na podlagi vsega tega zasnujejo popolnoma unikatne izdelke, ki v celoti izpolnijo potrebe stranke tako z estetskega kot funkcionalnega vidika.

Začetki podjetja HTT, d. o. o., segajo v čas nekdanje Jugoslavije, saj se korenine začnejo pri podjetju Itas Kočevje, ki je bilo eno izmed največjih in najbolj uglednih podjetij v takratnem času. Po osamosvojitvi je del podjetja ITAS od leta 1993 do leta 1999 deloval v okviru blagovne znamke Orthaus-AF, nato pa z lastništvom vred prešel pod podjetje AVTOTREIDING, d. o. o. Leta 2006 so blagovne znamke ORTHAUS-AF in AVTOTREIDING prešle pod blagovno znamko HTT, d. o. o., v okviru katere je poleg prej omenjenih združena tudi znamka Vozila Gorica. Podjetje je začrtalo sodobno vizijo, posodobilo tehnologijo, ohranilo pa vse dobre in pozitivne elemente prejšnjih podjetij in, najpomembnejše, ohranilo je tehnologije, ki so bili srce podjetja. S svojim znanjem poskrbijo za kakovostne, vzdržljive in varne nadgradnje, ki dosegajo in presegaajo pričakovanja strank.

Oglarstvo ima prihodnost

Tekst in foto: **Janez Levstek**

V Sloveniji vsako leto oglari več kot 50 oglarjev, ki na leto zložijo in skuhamo približno sto kop, kar pomeni okoli 500 ton oglja. Oglarji so povezani v Društvo oglarjev Slovenije, katerega predsednik je Jože Prah. Današnje oglarjenje kot gozdarska dejavnost ima še poseben pomen pri ohranjanju kulturno tehnične dediščine našega prostora.

Danes se oglje uporablja predvsem za peko na žaru, za kaljenje specialnih jekel, v medicini, v filtrih za čiščenje vode. Na Slovenskem imamo »živa kopišča« na več kot dvajsetih mestih po Sloveniji. Poleg tega imamo dve tematski poti, ki sta posvečeni oglarstvu: Pot Sv. Mohorja v Selški dolini in Oglarska pot v Oglarski deželi Dole pri Litiji. Oglarstvo v Dolah pri Litiji na Dolenjskem in v Selški dolini poteka skoraj vse leto, saj se vedno najde oglar, ki les pripravlja ali pa ga poogluje.

Oglarstvo skozi zgodovino

Beseda oglarstvo, oglarjenje ali oglarija pomeni pridobivanje oglja v kopah. Poogljavanje poteka pri omejenem dostopu zraka in edini glavni proizvod je oglje. Ta način izkoriščanja lesa pa je znan že iz davnine. Oglje je ves čas spremljalo razvoj človeške kulture, saj si težko predstavljamo pridobivanje kovin brez oglja kot so kot so bron, baker in železo. Še posebej je bilo razvito v času železarstva.

Pri nas se je železarstvo razmahnilo šele v dobi renesanse, a ga brez gozdov in obsežne proizvodnje oglja ne bi bilo. Z razvojem rudarstva in prometa, predvsem železniškega, je premog začel nadomeščati oglje v metalurgiji, vendar pa ga ni povsem nadomestil, predvsem v fužinarstvu ne. V teh časih gozd ni imel take vrednosti kakor danes. V drugi polovici 19. stoletja je bila

POVEZOVANJE OGLARJEV EVROPE

Slovenski oglarji so letos postali člani evropskega oglarskega združenja – Köhlerverband. Oktobra 1997 je ob oglarski kopi v Stemberghausu v Nemčiji potekalo ustanovno srečanje evropskega združenja za oglje. Zbralo se je 18 aktivnih oglarjev in podpisalo ustanovno resolucijo. Ideja o povezovanju oglarjev se je hitro širila v različne evropske regije. Po dobrih 20 letih se je število članov povzpelo na skoraj 4000. Člani prihajajo iz 8 evropskih držav: Nemčije, Anglije, Francije, Belgije, Poljske, Slovenije, Avstrije, Švice in Italije.

Auerspergova železarna na Dvoru največji železarski objekt južno od Alp v takratni Avstroogrski deželi. Zaposlovala je pribl. 500 delavcev. Za njeno obratovanje so oglarji v Kočevskem Rogu povprečno na leto porabili cca 20.000 m³ bukovega lesa za pridobivanje oglja.

Oglje je bilo pomemben proizvod vse do 90. let 19. stoletja, ko se je bukov les začel uporabljati tudi v tehnične namene in je dosegal boljše ceno kot oglje. Še danes lahko v naših gozdovih najdemo ostanke kopišč. Vseskozi pa se je oglarilo za potrebe vaških kovačij.

LUKA SEIDL

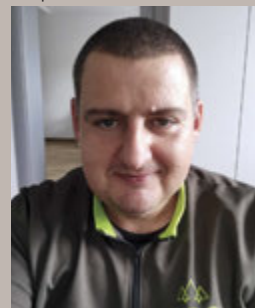
Tekst: **Matija Špacapan**

Ob koncu koledarskega leta 2018 se nam je na poslovni enoti Ljubljana pridružil nov sodelavec **Luka Seidl**. Zasedel je mesto vodje gozdnega obrata Ljubljana-Kranj, ki se je sprostilo zaradi notranjih prerazporeditev na poslovni enoti.

Po končani srednji gozdarski šoli v Postojni je šolanje nadaljeval na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire v Ljubljani in ga uspešno končal leta 2000. Najprej se je zaposlil pri nekdanjem koncesionarju Gozdnem gospodarstvu Celje, kjer je opravljal dela delovodje na območju Jurkloštra, Laškega in Loke pri Žusmu. Z letom 2005 se je preselil v okolico Pivke in nove delovne izzive poiskal v podjetju Gozd Ljubljana, kjer je opravljal delovodska dela na območju Mokroca, Kamniške Bistrice in Ljubljane s širšo okolico. Od leta 2014 je član komisije za preverjanje nacionalne poklicne kvalifikacije gozdar sekač, traktorist, odkupovalec, gojitelj in žičničar. Od začetka delovanja v komisiji je sodeloval pri preverjanju znanj za pridobitev poklicnih kvalifikacij za več kot 400 kandidatov različnih kategorij. Od leta 2006 kot sodnik sodeluje na državnih tekmovanjih gozdnih delavcev. Leta 2017 je bil vodja tekmovalne ekipe Husqvarna, ki je na Kopah dosegla skupno prvo mesto. Kot član podporne ekipe je sodeloval na več mednarodnih tekmah, med drugim na svetovnem prvenstvu gozdnih delavcev leta 2014 v Belorusiji.

Član lovske zveze je od leta 2004. Do leta 2005 je bil član LD Jurklošter. Ob selitvi na Notranjsko pa se je leta 2006 včlanil v LD Tabor-Zagorje, kjer aktivno deluje še danes. Lovstvo mu ne pomeni samo priložnostne aktivnosti, ampak ga jemlje kot poslanstvo in veliko odgovornost. V slabem letu dni, kar se je pridružil ekipi Poslovne enote Ljubljana, se je odlično vklopil v kolektiv. Kljub večjemu obsegu dela in zadolžitve, kot jih je opravljal pri prejšnjem delu, to opravlja z veliko vnemo in zagnanostjo. Zaradi velike razpršenosti državnih gozdov v obratu Ljubljana-Kranj, ki se razteza od Logatca do Jelovice, je bil v prvem letu zanj velik izziv spoznavanje terena. Poleg vodenja gozdne proizvodnje so mu bila velik osebni izziv obnovitvena gojitvena in varstvena dela na površinah, poškodovanih v ujmah, ki jih je sam saniral med delovanjem v koncesionarskem podjetju, predvsem na širšem logaškem in vrhniškem območju.

Na Poslovni enoti Ljubljana smo z Luko pridobili sodelavca, ki s svojim znanjem in izkušnjami uspešno vodi enega izmed po površini največjih gozdnih obratov na SIDG.

SIDG KOT SPONZOR FESTIVALA LESA IN DONATOR DRUŠTVA OGLARJEV SLOVENIJE

SIDG je kot sponzor sodeloval pri organizaciji letošnjega Festivala lesa na Kočevskem. V programu sta bila tudi izdelava oglarske kope in kuhanje oglja. Častni prižig kope sta izvedla vodja projekta Festivala lesa Meta Kamšek in Janez Zafran iz SIDG, kuhanje oglja pa sta strokovno izvedla oglar Srečko Tekavec in njegov sin Simon iz Dol pri Litiji.

SIDG je doniral tudi Društvu oglarjev Slovenije, ki s svojo dejavnostjo krepki proizvodne in socialne funkcije gozda. S temi sredstvi je društvo izdelalo predstavitvene panoje, ki tekstovno in slikovno prikazujejo celoten postopek kuhanja oglja. Uporabljeni so bili pri oglarski kopi v Črnem vrhu pri Kočevju, takoj zatem pa tudi na sejmu Narava in zdravje v Ljubljani.

lati nekaj posebnega in vrednega. Poleg oglja lahko prodaja še naravno in kulturno krajino, oglarsko kolibo, lastne pridelke iz kmetije od jabolčnika do kruha ...

Oglarstvo in turizem

Oglarjenje kot turistična zanimivost je nedvomno dobra zgodba. Kraj je lahko prepoznaven po kopah. Ta posebnost lahko pomeni dober atribut za povabilo obiskovalcem v ta prostor. Preživeti noč z oglarjem in prespati v oglarski kolibi je nedvomno doživetje. Risanje z ogljem lahko pritegne različne profile umetnikov, ki obogatijo duhovnost kraja. Nikakor ne smemo pozabiti niti na oglarske dneve, skupni pohod in druge aktivnosti, ki združujejo domačine v skupne akcije in skupne nastope na trgu pod eno oglarsko blagovno znamko.

Bodočnost oglarstva v Sloveniji

Oglarstvo na Slovenskem ima prihodnost. Ta je sicer odvisna od primerne prodajne možnosti oglja, vendar je naše oglje kakovostno in tržno zanimivo. Poleg tega ima oglje visoko kurilno vrednost. S posebno blagovno znamko bi oglje lahko dobilo višjo ceno. Na ta način bi postalo še bolj tržno zanimivo blago.

Oglarstvo na Slovenskem namreč že postaja tržno zanimiva dejavnost. Svojo prihodnost ima zlasti v turizmu. Prihodnost naj temelji predvsem na konceptu kakovosti. Ljudem bomo morali ponuditi doživetje podeželja (emocije tradicije in naravnih lepot), graditi na miru, čistoči, vonju podeželja in okusni, kakovostni hrani. Za ta segment je potreben osebni odnos, saj gre za posameznike ali majhne skupine.

Ugotavljamo tudi, da je glavni pokazatelj, da se je oglarjenje ohranilo, tradicija. In to tradicijo velja »nagraditi« z državnimi ukrepi, tako da bo oglarjenje tudi ekonomsko zanimivo. Takrat bomo lahko nedvomno marsikje pričali povečanju opravljenih negovalnih del v zasebnem gozdu ter zmanjševanju zaraščanja krajine.

Vir: Društvo oglarjev Slovenije

Oglarjenje danes

Oglarstvo danes lahko ponovno aktivira več vlog gozda, predvsem proizvodne in socialne. Omogoča tudi ohranitev identitete, je paradigma samosvojesti skozi naravne in grajene posebnosti.

Oglarjenje se lastniku gozda ponuja kot ena izmed možnosti za koriščenje drobnega lesa v mlajših razvojnih fazah gozda, kjer je nega gozdov z redčenji najbolj potrebna. Drug zelo pozitiven vidik oglarjenja je v ohranjanju kulturne krajine. Zaraščanje kmetijskih površin je vse močnejše. Z izrabo te lesne mase v oglje pa nedvomno pripomoremo k zmanjšanju površin, ki so se zarastle.

Za oglarja ima lahko pridobivanje oglja večplasten pomen, ki bi ga lahko razdružili na sociološki in denarnopridobitveni del. Naš oglar ni več samo tisti, ki ohranja kulturno krajino, zmanjšuje zaraščanost travniških površin in opravlja nego v mladem gozdu, temveč postaja učitelj, raziskovalec in vodič. Lahko začuti, da zna de-

FLORJAN OMEJC

Tekst: **Robert Širok**

V času, ko bo izšla ta Korenina, bo naš sodelavec **Florjan Omejc** na bolniškem dopustu. Ko je bil star 12 let, mu je namreč na prehodu za pešce čez noge zapeljal tovornjak. Skoraj bi mu odrezali obe nogi, in samo prizadevnosti zdravnikov v ljubljanskem UKC se lahko zahvali, da po nešteto zahtevnih operacijah še vedno hodi. Zadnjih šest let ob hudih bolečinah, ki pri njem nikoli niso bile izgovor za izostanek iz službe, potrpežljivo čaka na operacijo gležnja, ki se je v vsem

tem času obrabil. »Človek malo drugače gleda na svet, če ima občutek, da ves svet stoji na tvojih nogah, in ne da noge nosijo tebe,« se je pošalil, ko se je pripravil na operacijo.

Florjan Omejc prihaja iz vasice Polje na Šentviški planoti in tako že od mladih nog živi z naravo. Osnovno šolo je obiskoval na Šentviški Gori in Mostu na Soči ter nadaljeval s srednjo elektrošolo v Novi Gorici. Po končani srednji šoli se je vpisal na Biotehniško fakulteto v Ljubljani in uspešno dokončal študij gozdarstva. Po diplomi se je zaposlil pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov v Tolminu, po ustanovitvi družbe SIDG pa je prevzel delo vodje gozdnega obrata Tolmin, ki ga opravlja še danes. Sodelavec Saša Burić o njem pove: »Poznam ga še iz časov iz pred ustanovitve SIDG, ko je kot skladov uslužbenec sodeloval s SGG Tolmin. Ni bil priljubljen pri delovodjih in manipulantih, ker je njegova prisotnost kazala, da delamo nekaj narobe, kar je bilo tudi res. Kontrole tovorov, ploščic, dobavnic. Proti izteku koncesij je malo za šalo malo zares lobiral pri manipulantih, za katere je vedel, da so pri gozdnem gospodarstvu odveč. V šali smo rekli, da je organiziral ratten kanal (podganji kanal za pobeg)«.

Za delo pri SIDG je poprijel zelo odgovorno in resno, prav tako boj proti podlubnikom. Manj znano je, da je s sežigom sečnih ostankov, ki so bili napadeni s podlubniki, povzročil gozdni požar. Posredovali so gasilci. Žrtev ni bilo.

Med sodelavci je zelo priljubljen. Je zgled za kakovostno opravljeno delo. Vemo pa tudi, da je preobremenjen z nalogami v SIDG, zato mu poskušamo kolegi odpremniki čim več pomagati s samoiniciativnostjo in delovnimi izkušnjami. Kot sodelavec je zelo delaven, iznajdljiv, predan svojemu delu in pošten. Odlikujeta ga preprostost, skromnost, praktičnost in smisel za humor.

V prostem času rad kolesari, hodi v hribe in nabira gobe, rad opravlja vsa kmečka opravila, loti se tudi kuhanja in peke kruha ter drugih dobrot. Celo bananino torto in krvavice zna pripraviti. Loti se tudi popravila raznih strojev, gradbenih in mizarških del. Skratka, nobeno delo mu ni tuje.

Tudi skrb za naravo je njegova odlika. Primer: »Sašo, ne hodi brez potrebe v pisarno, da se ne

SIDG SMO LJUDJE

boš vozil in onesnaževal okolje.« Odpadkov nikoli ne meče v naravo, vedno jih pusti v avtu, ki je zaradi starosti in iztrošenosti sicer glavni onesnaževalec.

S svojim znanjem in bogatimi izkušnjami nesebično pomaga vsem in poskrbi, da smeha nikoli ne zmanjka. Lahko si samo želiš takega sodelavca.

RUDOLF KOVAČIČ

Tekst: **Jan Milosavljević**

Rudolf Kovačič, za prijatelje Rudi, se je rodil 24. decembra 1979 v Novem mestu, svojo rano mladost pa je preživel na Dolenjskem in v Beli krajini. Kovačičevi so bili od nekdaj povezani z lovstvom. Prelomnica v življenju njegove družine je bila očetova zaposlitev na delovnem mestu državnega lovca na GG Kočevje, v TOZD-u gojitveno lovišče Medved. Tako so se leta 1985, ko je bilo Rudiju pet let, preselili v lovsko hišo na Lovskem vrhu. Odraščanje v neokrnjeni naravi, obdani s prelepimi kočevskimi gozdovi, je vsekakor vplivalo na

življenjsko pot ter osebnostni razvoj našega Rudija. Bil je očetov pomočnik v državnem lovišču in mu je z velikim veseljem pomagal pri krmiljenju, spremljanju in opazovanju divjadi. V povezavi z Biotehniško fakulteto je bil aktiven na področju radiotelemetrije – spremljanje jelenjadi in medvedov. Ko je Rudi dopolnil 18 let, je postal član lovske družine Predgrad, kmalu zatem je opravil izpit za lovskega čuvaja. Udeleževal se je lovskih in državnih strelskih tekmovanj. Rudijeva vitrina je prepolna odlikovanj z državnih tekmovanj v streljanju glinastih golobov ter streljanju z velikim in malim kalibrom v tarčo. Rudi je na področju strelstva in lovstva opravljal več funkcij – bil je strelski referent, blagajnik, gospodar, pomočnik starešine in preglednik divjačine.

Končal je srednjo veterinarsko šolo v Ljubljani. Svoje izobraževanje je nadaljeval v Postojni na študiju gozdarstva in lovstva. Leta 2017 je vpisal tudi program lovstva in varstva narave na Univerzi v Karlovcu na Hrvaškem. Zaposlitev je iskal v času gospodarske krize, ko se zanj ni našlo delovno mesto v lovstvu in gozdarstvu. Ustanovil je samostojno podjetje, v

Upokojil se je naš sodelavec Dušan

Tekst: **Ernest Ruter**

V avgustu 2019 je svoje delo v državnih gozdovih končal naš sodelavec in prijatelj **Dušan Leskovec**. Sam na to gotovo še ne bi pomislil, pa so ga spomnili drugi, da je svojo delovno dobo že do vrha uspešno zapolnil in da je v njegovem življenju ostalo še veliko neizpolnjenih osebnih načrtov, ki ob natrpni službi še niso prišli v ospredje.

Dušan je vso delovno dobo posvetil gozdu in gozdarstvu. Po končani srednji gozdarski šoli v domači Postojni in gozdarski fakulteti v Ljubljani, ga je Ljuba, študentska ljubezen, pripeljala na Koroško. Zaposlil se je na GG Slovenj Gradec, kjer je dela opravljal v zasebnih gozdovih. Bil je med prvimi gozdarji, ki se je leta 1996 zaposlil na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Od takrat je ostal zvest delu v državnih gozdovih. Dušan je prevzel zahtevno nalogo in v okviru posebnih pooblastil skrbel za preprečevanje nezakonitih posegov v gozd, hkrati pa je skrbel za urejeno maloprodajo lesa na območju celotne Slovenije.

Delo mu je bilo pisano na kožo, saj ima poleg gozdarske izobrazbe še kanček policijske žilice. Njegova prisotnost na terenu je pripomogla, da je bilo nezakonitih posegov manj ali pa so se že v kali zatrli.

S svojo šarmantnostjo je znal v svoje delo pritegniti še druge sodelavke in sodelavce iz pravnih, finančnih in drugih služb, ki so bili vedno veseli njegovega obiska in njegovih majhnih pozornosti. Glede na naravo svojega dela je po dolgem in počez prekriziral slovenske gozdo-

ve in poznal domala vse gozdarje, ki so delali v državnih gozdovih. Kot dobremu kolegu so mu bili kot poznavalci terena v veliko oporo. Ko se je Dušan vračal s terena, smo bili veseli svežih novic o tem, kako se imajo kolegi po enotah in kaj je novega v naših gozdovih in gozdarskih podjetjih.

Dušan pa ni bil samo vesten in zanesljiv sodelavec, ampak je tudi dober kolega in prijatelj. Vedno se je udeleževal družabnih srečanj in sindikalnih izletov in prispeval svoj delež dobre volje. V njegovi družbi smo se vedno prijetno sprostiti. Kdorkoli je Dušana prosil za kakšno pomoč, je naredil vse, da se je stvar dobro iztekla.

Dušanu v pokoju ni dolgčas, saj se ukvarja s številnimi konjički. V enciklopediji bi težko našli domačo žival, ki je na svoji parceli ni gojil ali se kako drugače ukvarjal z njo.

Že petdeset let je član lovske družine. Ne samo to, je dolgoletni starešina lovske družine Slovenj Gradec. Bil je tudi ustanovni član in prvi predsednik Koroške lovske zveze. Je ustanovitelj in predsednik polharskega društva, edinega v tem delu Slovenije.

Želimo, da bi Dušan ob vseh svojih konjičkih in pomoči ženi Ljubi na domači parceli našel dovolj časa za srečanja z nekdanjimi sodelavci in prijatelji, na katerih bomo obujali spomine na naše skupne gozdarske poti.

katerem je izdeloval in obnavljal kopita za puške. Zaradi vpliva recesije in upada kupne moči si je bil primoran najti zaposlitev v kovinski in lesni industriji, kjer je delal do leta 2018, ko se je zaposlil na delovnem mestu odpremnika gozdnih lesnih sortimentov na družbi SiDG.

Svoje delo vestno opravlja na poslovni enoti Kočevje, natančneje na gozdnem obratu Rog. Hitro je usvojil prvine organizacije, odvoza in merjenja ter razvrščanja sortimentov. Je zelo delaven in prilagodljiv. Pri njegovem delu mu je v veliko pomoč poznavanje okoliškega terena, zato občasno z velikim veseljem pomaga tudi v drugih gozdnogospodarskih enotah. V zelo kratkem času je Rudi postal eden najučinkovitejših odpremnikov gozdnih lesnih sortimentov v družbi SiDG, in samo želimo si lahko, da bo tako tudi nadaljeval svojo kariero.

MILAN ŽAŽE

Tekst: **Jure Kumer**

Milan Žaže se je rodil leta 1962 v Koprivni v občini Črna na Koroškem. Glede na to, da je bil rojen v delavsko-gozdarski in kmečki družini, mu je bilo

delo v gozdu tako rekoč položeno že v zibelko. Osnovno šolo je obiskoval štiri leta na podružnični šoli v Koprivni in nadalje štiri leta na Osnovni šoli Črna na Koroškem. Veselje do narave in gozda ga je peljalo na Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo v Postojno, kjer se je izšolal za gozdarskega tehnika.

Po šolanju ga je čakalo obvezno služenje vojaškega roka, nato pa se je zaposlil na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Med njegovo službeno kariero so se večkrat menjali sistemi in nazivi delovnih mest znotraj podjetja, tako da je opravljal dela revirnega gozdarja, delovodje, pomočnika revirnega gozdarja, operativnega vodja del in še veliko drugega. Leta 2016, ko se je ustanovila družba SiDG, pa se je pri nas zaposlil kot odpremnik gozdnih lesnih sortimentov.

Milan je neizmerno predan svojemu delu, ki ga vestno in z veseljem opravlja. Tudi v prostem času ga srce vleče v gozdove, kamor se rad odpravi raziskovat s svojim štirinožnim prijateljem. Veselje do narave in živali pa izkazuje tudi v lovskem društvu Koprivna, katerega pripadnik je že od rane mladosti. Lovsko strast je prenesel na sina, ki je prav tako zavzet lovec. Največje veselje in izziv pa mu pomenijo planine in gorski vršaci, kamor zelo rad pobegne, ali sam ali pa z družino in prijatelji.

Vsakdo, ki ga je kdaj srečal, ob besedi Žaži najprej dobi asociacijo na njegov prešerni smeh in zeleni lovski klobuk, ki ga spremlja skoraj na vsakem koraku, na topel objem ter prijazno besedo. Žal zaradi vse hitrejšega življenjskega tempa in dela njegov znameniti smeh vedno bolj poredko slišimo, a vendarle upam, da bo priložnosti za druženje še veliko.

Skupaj s poslovnimi partnerji smo bili dobrodelni

Potem ko smo oktobra v sodelovanju z Nedeljskim Dnevnikom z drvni za kurjavo osrečili pet družin iz različnih koncev države, smo novembra podobno akcijo izpeljali skupaj z Rdečim križem Slovenije.

V sodelovanju z Rdečim križem iz Nove Gorice smo tako drva podarili desetim severnoprimorskim družinam v socialni stiski. Pri tej akciji so se nam pridružili naši izvajalci prevozov – Gozd Ljubljana, Branal, Transport Mahne in Močnik, d. o. o.. Les smo namreč skupaj razvozili do prejemnikov donacije. Našim izvajalcem prevozov bi se želeli ob tej priložnosti zahvaliti za dobrodelnost, ki so jo izkazali z brezplačnim prevozom drv. Nazadnje smo se povezali še z Rdečim križem Kočevje in les podarili dvema družinama.

Skupaj smo letos donirali več kot 220 m³ drv. Skupna vrednost podarjenega lesa je znašala 8990 evrov. Do konca tega leta bomo na območju Nove Gorice z dobavo drv za kurjavo razveselili še tri družine.

Za operativno izvedbo akcije na SiDG moramo omeniti predvsem našo sodelavko **Natašo Svete** iz sektorja za prodajo in logistiko, ki je vse koordinirala, odpremnika iz PE Postojna **Roberta Široka** in **Marka Melinka** ter voznika tovornjaka **Boštjana Kondo** in **Petra Trubačeva**.

Program LEAF – Znanje o gozdovih v slovenskih ekovrtcih in ekošolah

Tekst: **Lucija Marovt in Daša Sojer, program LEAF**

V šolskem letu 2019/2020 je družba SiDG podprla program LEAF – Znanje o gozdovih, namenjen izobraževanju in ozaveščanju otrok in mladih o pomenu in vlogi gozdov. V Sloveniji ga izvajamo v okviru mreže programa Ekošola.

V sodobni informacijski družbi vse bolj izgublamo stik z naravo in s tem tudi z gozdom. Zato je pomembno, da mladi spoznajo gozdove in razumejo, kakšna je njihova vloga, katere so naravne zakonitosti in kako smo z gozdom povezani in vsakdanjem življenju. Z aktivnim raziskovanjem lahko gozdove

28 DRŽAV, 700.000 OTROK

Mednarodni program LEAF je bil ustanovljen leta 1999 v okviru programa Forest in schools na Norveškem, Švedskem in Finskem, od leta 2000 pa ga izvajajo v okviru Mednarodne fundacije za okoljsko izobraževanje (FEE). Program LEAF izvajajo v 28 državah po vsem svetu, v njem sodeluje več kot 6500 vrtcev in šol, vanj je vključenih več kot 700.000 mladih.

doživljajo z odprtimi čuti, a hkrati tudi z veliko odgovornosti in spoštljivosti, da bodo usmerjali družbo na čim bolj trajnosten način. Kako to doseči? Tako, da se otroci in mladi učijo čim bolj neposredno – v gozdovih in iz njih. Temu je namenjen program LEAF (LEarning About Forests) – Znanje o gozdovih. Beseda leaf v angleščini pomeni tudi list.

LEAF – Znanje o gozdovih v središče postavlja več vidikov gozdov: ekološkega, gospodarskega, družbenega in kulturnega. Vzgojitelje, učitelje, mentorje, otroke, mlade in tudi starše spodbuja, da v šolskih, obšolskih, pristočasnih in družinskih aktivnostih neposredno doživljajo in opazujejo gozd in naravo. Vse te aktivnosti imajo vrsto pozitivnih učinkov: ugodno vplivajo na razvoj mladih in krepijo medsebojne odnose.

V Sloveniji program LEAF izvajamo od leta 2015 v okviru mreže programa Ekošola, zato se lahko vanj vključijo vzgojno-izobraževalne ustanove vseh vrst: vrtci, osnovne in srednje šole, centri šolskih in obšolskih dejavnosti, dijaški domovi in fakultete.

Vzgojitelji in učitelji v programu LEAF – Znanje o gozdovih z interaktivnimi in ustvarjalnimi metodami oblikujejo dobre prakse, ki se nanašajo na številne vsebine v programu LEAF:

DRUŽBA SIDG IN PROGRAM LEAF – ZNANJE O GOZDOVIH V ŠOLSLEM LETU 2019/2020

V tem šolskem letu je program podprla družba SiDG, s čimer je pridobil strokovno podporo. Mladi in njihovi mentorji bodo bolj pozorni na aktualno dogajanje na področju upravljanja gozdov, poleg tega pa program postaja čedalje bolj prepoznaven.

VKLJUČENIH VEČ KOT 2000 OTROK

V program LEAF – Znanje o gozdovih je v tem šolskem letu vključenih več kot 2000 otrok, učencev in dijakov iz 75 slovenskih ekovrtcev in ekošol. Ti bodo poleg vrste dejavnosti v gozdu in o gozdu v šoli in okolici sodelovali tudi pri sajenju mladega gozdnega drevja. Za otroke, učence in dijake bomo organizirali tudi Ekokviz, tekmovanje v poznavanju okoljskih tem, med katerimi bodo letos gozd in z gozdom povezane vsebine: gospodarjenje z gozdom, razumevanje funkcij gozda, drevesne vrste, varovanje gozda in druge.

- raziskovanje pomena gozdov za življenje, človeka od narave, naravnih virov, stanja gozdov, gozd kot habitat, vir surovin, življenjski prostor, vrsta krajine, vpliv na naravno in kulturno dediščino ipd.;
- povezovanje gozda z drugimi temami, kot so biotska raznovrstnost, podnebne spremembe, gibanje, zdrav življenjski slog, varstvo okolja ter ohranjanje naravne in kulturne dediščine;
- ozaveščanje o naravnih ciklih in gozdnih ciklih;
- ozaveščanje o pozitivnih in negativnih učinkih, ki jih ima človekova dejavnost na gozdove;
- povezovanje otrok in mladih z gozdarji, lovci in drugimi strokovnjaki.

Vrtci, osnovne in srednje šole oziroma druge ustanove, vključene v program LEAF, delujejo po šestih korakih tako imenovanega gozdnega cikla:

Srečanje gozdarjev obmejnih dežel iz Slovenije, Avstrije in Madžarske

Tekst: **Daniel Zorko**

Letošnje že 46. tradicionalno gozdarsko srečanje Pannonia je potekalo v Murški Soboti. Pripravilo ga je Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva Pomurja. Pannonina velja za edini dogodek, na katerem se gozdarji tradicionalno srečujejo vse od leta 1973 in izmenjujejo strokovna mnenja.

Kaj je Pannonia

Pannonia pomeni strokovno povezovanje gozdarske stroke in izmenjavo mnenj udeležencev na podlagi podobnosti klimatskih, rastiščnih in gozdnogospodarskih danosti znotraj regije obmurski in podravski pas v Sloveniji, SZ Podonavje na Madžarskem in Podonavje na Gradiščanskem. Vse od leta 1973 se strokovnjaki s področja gozdarstva Slovenije, Avstrije in Madžarske enkrat na leto dobijo na formalnem srečanju in izmenjajo strokovna mnenja.

Veliko zanimanje za Pannonio 2019

Že leta 2017, ko je srečanje Pannonia pripravilo Burgenländischer Forstverein, in leta 2018, ko je srečanje pripravilo gozdarsko združenje Szombathelyi, je bilo izraženo zanimanje za spremembe gospodarjenja z državnimi gozdovi v Sloveniji. Predvsem madžarski kolegi so izrazili zanimanje, da se jim bolj podrobno predstavi nova oblika gospodarjenja z državnimi gozdovi v Sloveniji, ki se je uveljavila sredi leta 2016, po izteku večine dolgoročnih koncesijskih razmerij.

Letošnja Pannonia je tako potekala pod vplivom predstavitve teh sprememb in delovanja SIDG. Da je zanimanje precejšnje, je kazala že najava udeležencev, saj sta udeležbo potrdila generalni direktor gozdnega gospodarstva Szombathelyi Bugán József in generalni direktor gozdnega gospodarstva Zalaerdő Gyula Rosta z ožjima ekipama. Gozdna obrata Zalaerdő in Szombathelyi sta dva večja gozdna obrata od skupno devetnajstih na Madžarskem, saj posek lesa ne teh dveh območjih znaša okoli 600.000 m³.

Strokovne teme Pannonie 2019

Po predstavitvi podjetja SiDG v številkah in organizacijski obliki se je razvila debata predvsem o izvajanju dvofaznih razpisov za delo v gozdovih, možnostih razvoja gozdnih podjetij, cenah na trgu dela itd. Razprava se je dotaknila tudi cen lesa in zagotavljanja zadostnih količin lesa za domačo gozdnolesno proizvodnjo, zagotavljanju lesa na lokalno prebivalstvo in izvozu lesa iz posameznih držav. Razprava je pokazala, da je med vsemi tremi državami kar velik promet z lesnimi sortimenti in lesno biomaso. Prav tako smo prišli do

sklepov, da podjetja, ki upravljajo državne gozdove v Sloveniji, Avstriji in na Madžarskem, ne izvažajo neposredno v sosednje države, da pa to v veliki meri počnejo različni prekupčevalci z lesom.

Govorili smo še o gospodarjenju z gozdovi v gozdno habitatem tipu 91E0 (obrečno vrbovje, jelševje, jesenovje) in 91F0 (obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi). Vsi udeleženci se srečujemo z enakimi problemi in boleznimi nosilnih drevesnih vrst, kot je jesenov ožig, *Chalara fraxinea*, saj gre za drevesno vrsto, ki smo jo v preteklosti ogromno sadili. Druga, sicer bolj lokalno vezana bolezen, se pojavlja na črni jelši, jelševa sušica, *Fитоftora alni*. Spada med glivolike alge, širi pa se z vodo. V Prekmurju se je bolezen začela širiti po obsežnih poplavih leta 2015 in prizadela okoli 50 hektarjev jelševih sestojev. Imajo pa več izkušenj z boleznijo kolegi iz sosednje Avstrije, kjer že poskušajo s sanaci-

jami, ki pa so finančno zelo drage.

Od strokovnih tem smo se dotaknili še tujerodne invazivne vrste. To je problematika, s katero se bomo v prihodnosti veliko srečevali.

Primeri dobrih praks

Ogledali smo si primere dobre prakse umetne obnove nižinskih gozdov s hrastom in umetne obnove topolovih sestojev. Pri tem je treba priznati, da v Pomurju poskušamo upoštevati smernice iz sosednje Madžarske, kjer imajo zelo velik uspeh pri obnovi gozdov s hrastom. Je pa uspeh precej premo sorazmeren z vloženimi sredstvi, saj na Madžarskem v primerjavi s Slovenijo posadijo okoli 50 odstotkov več sadik na hektar.

Naslednji dan je bil namenjen predstavitvi Krajinskega parka Goričko, ki je sestavni del trideželnega krajinskega parka Slovenija–Madžarske–Avstrije (Goričko – Őrseg – Raab). Skupna geografska točka je Tromejnik. Tromejnik je spomenik na severovzhodu Slovenije, na tromeji med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo.

Težave z jelenjadjo

V grajski dvorani smo skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije pripravili strokovno predavanje o jelenjadi na Goričkem zadnjih 50 let. Objednost gozdnega mladovja in škoda na gozdnih sestojih se iz leta v leto povečujeta. Prav tako se povečuje stalež parkljaste divjadi. Organiziranost lovstva je v vsaki državi nekoliko drugačna, skupna točka vsem pa je, da je za povračilo škode od lovne divjadi v gozdovih odgovoren upravljavec lovišča.

NOV PONATIS KNJIŽICE IZJEMNIH POMURSKIH DREVES

Gozdarskim kolegom smo predstavili tudi knjižico izjemnih dreves v Pomurju. Gre za tretji ponatis, saj je bila prva izmera najdebelejših dreves Pomurja narejena leta 1999. Istega leta je bilo ravno v Murski Soboti strokovno srečanje Pannonia in nekateri avstrijski in madžarski kolegi, ki so bili takrat navzoči, imajo še vedno izvod prve izdaje knjižice. Tudi to dokazuje, pomen srečanja Pannonia v gozdarski stroki v tem delu Evrope. Je tudi edini dogodek, na katerem se gozdarji tradicionalno srečujejo vse od leta 1973 in izmenjujejo strokovna mnenja.

Bili smo

V več kot 50 zaposlenih na SiDG se je letos oktobra organizirano udeležilo strokovnega sejma Austrofoma. Gre za enega največjih strokovnih sejmov za gozdarsko mehanizacijo, ki poteka samo vsake štiri leta. Letošnja Austrofoma je bila od 8. do 10. oktobra v avstrijskem kraju Forchtstein v bližini Dunaja. Tridnevni sejem, ki poteka v gozdu in kate-rega največja zanimivost je prikaz delovanja mehanizacije v naravi, je že tradicionalno deležen velike pozornosti obiskovalcev, ki prihajajo celo z drugih kontinentov. Na sejmu smo srečali tudi nekaj slovenskih proizvajalcev mehanizacije in opreme za gozdarstvo, predvsem pa zelo veliko slovenskih obiskovalcev. Zbrali smo vtise naših zaposlenih.

PETER KUCLER, PE LJUBLJANA:

»Odkrito rečeno, kar smo videli na omenjenem sejmu, je po mojem mnenju to, kar je pomembnega v gozdarstvu. Res je, da sem pogrešal več demonstracij strojev. Vse preveč je poudarka na elektroniki pri strojih, ampak ne preostane nam drugega, kot da gremo v korak s časom. Opažam tudi, da so nekateri stroji preveliki za delo v gozdu. Dandanes se zato preveč poškodujejo gozdna tla. Najbolj so me navdušili stroji žičnice proizvajalca Syncrofalke (montirana na kamionu Mounty). Fasciniralo me je tudi spravilo lesa s konji. Pomeni pa za nas sejem tudi druženje in nova poznanstva.«

ANDRAŽ POLJŠAK, GOZDNA PROIZVODNJA:

»Tovrstni obiski sejmov so vedno dobrodošli, saj pri določenih segmentih gozdarske mehanizacije neprestano prihaja do izboljšav in inovacij. Tako letošnja kot tudi pretekle Austrofome so bazirale na prikazu gozdarskih žičnic in strojne sečnje. Osebnostno sem pogrešal več prilagojenih kmetijskih traktorjev in gozdarskih zgibnikov, ki pri nas predstavljajo glavni način spravila lesa iz gozdov. Sejem je bil dobro organiziran, pohvaliti pa je tudi treba ekipo SiDG, ki je organizirala obisk sejma.«

na prazniku gozdarstva

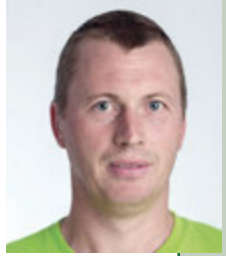
MARKO MARČELJA, TEHNIČNA SLUŽBA:

»Izvedba tovrstnega dogodka z dinamičnimi predstavitvami gozdarskih strojev in naprav v dejanskem okolju je za organizatorja svojevrsten izziv, tako z vidika odgovornosti kot logistične podpore. Avstrijci so dokazali, da so bili nalogi kos v vseh pogledih. Vpetost dogodka v naravno okolje daje celotni zadevi poseben čar. Biti v koraku s časom zahteva od vseh nas, da spremljamo razvoj tehnologije in modern trend poseka, spravlja in obdelave gozdnih lesnih sortimentov. V organizacijskem pogledu lahko rečem: Kapo dol! Brezhibno so delovali vsi segmenti organizacije, od transferja obiskovalcev, možnosti krožnega ogleda, urejenosti in čistoče ter reda in varnosti. Zahvaljujem se podjetju, da vidi interes v udeleževanju njenih zaposlenih na takšnih dogodkih, ki bogatijo naše strokovno znanje. Neposredni stik s proizvajalci gozdarske mehanizacije je edini pristen in pripomore k plodnemu poslovnemu sodelovanju tako v času, ko je vse lepo in prav, kot takrat, ko se kakšna zadeva zalomi in ne gre vse po načrtih. Eno je namreč katalog, spletna stran ali elektronska pošta, drugo pa je pristen človeški stik.«

KLEMEN KOSMAČ, PE POSTOJNA:

»Austrofoma je tridnevni praznik gozdarstva. Je ogledalo evropskih proizvodno-tehnoloških zmogljivosti, ki zanimajo gozdarje iz vsega sveta. Ker gre za demonstrativni prikaz delovanja strojev in naprav, je tovrstni obisk za vse gozdarje priporočljiv oziroma skoraj obvezen. Mnogi rečejo, da imamo YouTube, kjer si lahko ogledamo delovanje strojev. Drži, vendar podrobnosti vedno ostanejo skrite. Na spletu na primer ni mogoče v živo videti drevesnih vrst, ki tam rastejo, kvalitete gozdnih lesnih sortimentov, ki se uporabijo pri demonstraciji mehanizacije. Predvsem pa ne moreš nikogar srečati in se z njim v živo pogovoriti. Austrofoma vse to omogoča. Skratka, za gozdarje je to še vedno dogodek, ki ima svojo veljavo.«

BRANKO ŠTUNF, PE LJUBLJANA:

»Udeležba na takšnih dogodkih je pomembna tako zaradi pridobivanja znanja kot tudi z vidika druženja in izmenjave izkušenj med zaposlenimi iz različnih poslovnih enot. Hkrati služi kot dodatna motivacija zaposlenih za uspešno izvajanje službenih obveznosti. Sejem Austrofoma je zagotovo eden izmed pomembnejših gozdarskih dogodkov, ki udeležencem omogoča vpogled v najmodernejšo gozdarsko tehnologijo in predstavlja trende razvoja gozdne proizvodnje. Prednost predstavitevni sejmov, kot je Austrofoma, je predvsem to, da lahko udeleženci spoznajo novosti in inovacije s področja gozdarske tehnike, ki omogočajo lažje, učinkovitejše ter varnejše delo. Zanimivost tokratnega sejma je bila predvsem ponudba manjših strojev za strojno sečnjo, ki so v različnih kombinacijah zanimivi tudi za slovenske gozdove. Ponudba zelo velikih strojev za strojno sečnjo ni bila tolikšna kot v prejšnjih letih, verjetno tudi zaradi okoljskih vidikov. Veliki stroji pa so še vedno pomembni pri sanacijah obsežnih površin, ki so posledica ujm. Mislim, da smo vsi udeleženci sejma pridobili nove izkušnje in znanja, ki jih bomo uspešno uporabili pri rednem delu.«

DAMJAN JUŽNIČ, PE KOČEVJE:

»Vtis na obiskovalca Austrofome naredi že sam sejem, saj je to eden večjih sejmov v Srednji Evropi in je na njem predstavljena trenutno najmodernejša gozdarska oprema. Večji sejem v Evropi je samo Elmia na Švedskem. Sejem se od drugih razlikuje predvsem v tem, da večina predstavljene mehanizacije na sejmu obratuje. Tako dejansko vidiš, kako neka mehanizacija deluje in čemu je namenjena. Pomembno se mi zdi, da SIDG svoj strokovni kader redno pošilja na podobne ekskurzije, saj tako spoznavamo najnovejšo gozdarsko mehanizacijo na trgu, gozdarsko opremo, nove delovne procese in izboljšave, ki jih lahko uvedemo v svojih delovnih procesih. Takšna ekskurzija je tudi neke vrste motivacija za nadaljnje delo. Na sejmih in podobnih ekskurzijah spoznamo različne proizvajalce, predstavnike podjetij ter druge strokovnjake na področju gozdarstva, s katerimi se lahko dogovorimo za nadaljnje sodelovanje in svetovanje.«

UTRINKI ZADNJIH MESECEV

OBISK ŠTUDENTOV GOZDARSTVA V IDRJI

Štiriindvajsetega oktobra so študenti Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelek za gozdarstvo, v okviru predmeta pridobivanje lesa skupaj s profesorjem dr. Matevžem Miheličem obiskali gozdni obrat Idrija. Obisk študentov v Idriji je zajel sodobne pa tudi zgodovinske načine pridobivanja lesa.

Najprej smo se odpravili v Idrijsko Belo mimo kopalnišča Lajšt do Putrihovah klavž na reki Belci, kjer so si študentje z zanimanjem ogledali vrsto spravila lesa, ki je danes že preteklost. Mogočne vodne pregrade ali klavže, ki so nekoč omogočale vodni transport lesa do Idrije, namreč vzbujajo obiskovalcem še danes številna vprašanja.

Pot smo nadaljevali naprej do Krekovš, kjer smo si na bližnjem delovišču izvajalca Rupnika, d. o. o., ogledali konjsko spravilo lesa. Izvajal se je iznos metrskih drv iz gozda na kamionsko cesto. Ker gre za redko videni način spravila lesa v Sloveniji, so si študenti to z zanimanjem ogledali.

Pot smo nadaljevali navzdol ob reki Idriji in si v Manjšku ogledali še traktorsko spravilo na delovišču našega izvajalca Florjana Bašlja, s. p. Tik ob omejenem delovišču smo si spotoma ogledali še maketo idrijskega laufa. Ta je prav tako kot klavže eden izmed načinov spravila lesa v preteklosti, katerega začetki segajo v obdobje okrog leta 1800.

Tekst: **Klemen Kosmač**
Foto: **Matevž Mihelič**

NA POMOČ PRI PREMIKU SPLAVA

Prisluhnili smo prošnji TŠKD Kočevska Reka in jim pomagali pri premiku splava iz jezera pri Kočevski Reki. Splav se od pomladi do jeseni uporablja kot plaža za turiste in domačine, jeseni pa ga premaknejo na suho in obnovijo poškodovane dele. Za premik splava sta spretno poskrbela naš voznik tovornjaka **Jože Kaplan** in odpremnik **Kristjan Butala**. V TŠKD so se nam zahvali in si zaželeli sodelovanja tudi v prihodnje.

Tekst in foto: **Urban Štupica**

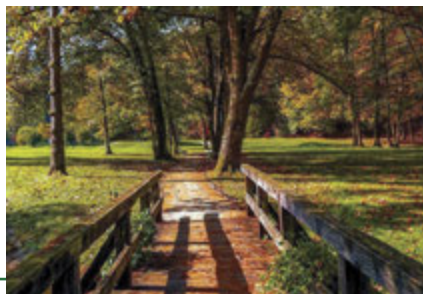
SKULPTURE NARAVOSLOVJA, DRUŽBOSLOVJA IN ŠPORTA

V okviru praznovanja stoletnice Gimnazije Murska Sobota so 10. oktobra postavili lesene skulpture, ki simbolizirajo štiri področja našega izobraževanja – naravoslovje, družboslovje, šport in kot celota umetnost. Lesenim deblom so vklesali simbolna sporočila in jih oživili kiparji Rudi Novak, Alojz Gabrovec in Albert Krajger. Nakup lesa je z donacijo omogočil SiDG, za kar se nam je ravnatelj Roman Činč posebej zahvalil. Trak je ravnatelju pomagal prerezati naš sodelavec **Daniel Zorko**.

ORGANIZIRALI SMO FOTONATEČAJ

Na družbenih omrežjih smo drugič zapored organizirali jesenski fotonatečaj, ki je tudi tokrat naletel na dober odziv. Obiskovalci naših strani na Facebooku in Instagramu so nas zasuli s številnimi čudovitimi fotografijami jeseni v gozdu, tako da smo imeli težko nalogo, da smo izbrali deset najbolj izstopajočih fotografij. O zmagovalcih so z všečkanjem odločili obiskovalci družbenih omrežij. Največ všečkov je zbrala fotografija lesenega mostička v gozdu, ki nam jo je poslal **Radenko Malić**. Druga po številu všečkov je bila fotografija pogleda na krošnje, njen avtor je bil **Peter Oberstar**, sicer naš odpremnik, ki v roke rad prime fotoaparata. Na tretje mesto se je uvrstila fotografija hoje po gozdu, ki nam jo je poslala **Biserka Muršec**. Zmagovalcem čestitamo, vsem pa se zahvaljujemo za sodelovanje v letošnjem natečaju.

SIDG PODPIRA GORNIŠTVO IN POHODNIŠTVO

Planinsko društvo Črna na Koroškem, ki domuje pod veličastno Peco, Raduho, Olševo in drugimi koroškimi vrhovi, praznuje 70-letnico delovanja. 15. novembra so v Kulturnem domu Črna na Koroškem pripravili praznovanje. Na njem so predstavili tudi almanah. Da je ta sklop prikupnih in čudovitih spominov izšel, je delno pripomoglo tudi naše podjetje Slovenski državni gozdovi.

V imenu Slovenskih državnih gozdov se je na vabilo Planinskega društva Črna na Koroškem dogodka udeležil Primož Grudnik. Naš vodja gozdnega obrata Črna na Koroškem je z naravo in gorništvom še posebno povezan, saj v prostem času opravlja prostovoljno delo planinskega vodnika v Planinskem društvu Šoštanj.

POSTAVILI SMO LESENO OGRAJO NA ROGLI

Na območju turistično-rekreativnega predela na Rogli smo umetno obnovili 0,25 hektarja veliko gozdno površino in jo zaščitili z leseno ograjo iz macesna v skupni dolžini 200 metrov. Za leseno ograjo smo se odločili zaradi zaščite koconogih kur, in sicer divjega petelina in ruševca. V ta namen smo posadili tudi 30 plodonosnih dreves jerebike. Lesena ograja, ki je postavljena v bližini smučišča na Rogli, je tudi do smučarjev veliko bolj prijazna kot žičnata.

Tekst: **Branko Štunf**

OBISK BAVARSKIH GOZDARJEV

Leta 2014, ko sta se pripravljala zakonodaja za gospodarjenje z državnimi gozdovi pa tudi ustanovitev družbe SIDG, je ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano poslalo gozdarja Simona Meška, da spozna, kako z državnimi gozdovi na Bavarskem gospodarja podjetje Bayerische Staatsforsten, ter njihove izkušnje prinese v Slovenijo. V tem času je s številnimi bavarskimi gozdarji navezal prijateljske stike in jih povabil, da obišejo Slovenijo, kjer jim lahko pokažemo, kako gospodarimo z gozdovi v Sloveniji. Slovenski in bavarski gozdarji smo se enkratno ujeli in si vsako leto izmenjamo obisk. Letos smo bili gostitelji Slovenci. Vsakič poskušamo prijateljem predstaviti slovenske gozdove, gospodarjenje z gozdovi, posebnosti slovenskega gozdarstva, nekaj kulturnih znamenitosti in odlično slovensko kulinariko.

Prvi dan obiska smo obiskali Koroško, kjer smo si ogledali osupljive posledice vetrolovov, ki so tamkajšnje gozdove prizadeli v zadnjih letih. Razpravljali smo o moči narave, podnebnih spremembah in o ukrepih, ki bodo potrebni za sanacijo prizadetih območij. Obiskali smo etnografsko zbirko Koroškega pokrajinskega muzeja, kjer nam je vodič slikovito prikazal, kako so živeli ljudje na Koroškem v preteklosti. Povedal nam je tudi nekaj črnjanskih pripovedk, med katerimi je najbolj znana legenda o kralju Matjažu. Ustavili smo se pri Najeviski lipi, ki je ena večjih vrednot naravne dediščine na Koroškem. Na poti po dravski dolini proti Štajerski smo si ogledali še obsežna območja, ki so jih letos prizadeli podlubniki.

Naslednji dan smo obiskali Haloze. Zjutraj smo se sprehodili skozi pragozd Donačka gora in uživali v čarobnosti gozda, ki smo ga

pustili nedotaknjene in raste ter se razvija brez poseganja gozdarja. Povzpeli smo se na vrh, od koder se ponuja čudovit razgled na skoraj ves vzhodni del Slovenije. Nato smo se srečali s predstavniki Strojnega krožka Žetalanec. Krožek ima pomembno vlogo pri opravljanju gozdarskih del na tem območju in pri izobraževanju članov iz varnega dela z motorno žago. Člani se zelo uspešno udeležujejo gozdarskih tekmovanj lastnikov gozdov.

Bavarski gozdarji so bili navdušeni nad slovenskimi, predvsem mešanimi gozdovi. Izmenjali smo veliko mnenj, pogledov in izkušenj ter praks, ki jih pri gospodarjenju z gozdom uporabljamo v obeh državah. Slovenski gozdarji smo jih dostojno gostili in obljubili, da se prihodnje leto odzovemo njihovem vabilu in jih obišeemo na Bavarskem.

Tekst: **Peter Kolar**
Foto: **Jožef Mrakič**

Panjevska rast robinije na zaraščajoči se travniški površini v Koprskih brdih.

DREVO SE PREDSTAVI

Robinija

(*Robinia pseudoacacia* L.)

Močno dišeči medonosni cvetovi in lihopernato sestavljeni listi robinije.

Tekst in foto: **dr. Robert Brus, BF UL**

Robinija ali akacija, kot jo pogosto imenujemo, je z dvema milijonoma m³ daleč najbolj razširjena tujerodna drevesna vrsta v Sloveniji, v skupni lesni zalogi gozdov zavzema 0,6 %. Zaradi kakovostnega, trajnega lesa in velike medonosnosti je zelo priljubljena med lastniki gozda, po drugi strani pa velja za našo najbolj invazivno drevesno vrsto.

Robinija je do 30 metrov visoko listopadno drevo z redko krošnjo in debelo, razbrazdano skorjo. Na poganjkih so značilni dvojni prillistni trni, svetlozeleni lihopernato sestavljeni listi in dišeči beli cvetovi, združeni v viseča grozdasta socvetja. Iz njih se razvijejo do deset centimetrov dolgi rjavi stroki. Prihaja iz Severne Amerike, kjer ne velja za pomembno drevesno vrsto, v Evropo pa jo je leta 1600 prinesel francoski botanik J. Robin (ime robinija!). Danes je robinija najbolj razširjena tujerodna drevesna vrsta v Evropi, saj v čistih ali mešanih sestojih raste na kar 2,4 milijona hektarjih površine. Najbolje se počuti na rahlih, globokih in rodovitnih peščenih tleh. Literatura večinoma

navaja, da ne mara kamnitih terenov in visoke podtalnice, vendar jo večkrat najdemo tudi na takšnih rastiščih. Občutljiva je za veter, sneg in nizko temperaturo, zato je je na splošno največ na vinorodnih območjih.

V Sloveniji je robinija prvič omenjena ob koncu 18. stoletja in že v prvi polovici 19. stoletja so jo uporabljali za pogozdovanje golih površin na Krasu, kjer se je dobro izkazala že pred črnim borom. Sadili so jo tudi zaradi lesa, čebelje paše in utrjevanja nestabilnih rastišč in do danes se je uspešno vključila med domače rastje. Raste po nižinah in gričevju do okrog 600 metrov nadmorske višine po skoraj vsej Sloveniji, največ v sredozemskem in panon-

skem svetu. Velja za našo najbolj invazivno drevesno vrsto, čeprav je res, da se skoraj nikoli ne razširi v gozd ali na površine, na katerih gospodarimo. Kot pionir najraje naseli opuščene pašnike in travnike, poseke pod daljnovodi, požarišča in vetrolomne površine. V prihodnosti bo o robiniji pri nas še veliko razprav. Njeni zagovorniki menijo, da bi se zaradi trajnega in uporabnega lesa, medonosnosti in prilagodljivosti lahko njen pomen v spremenjenih podnebnih razmerah močno povečal, njeni nasprotniki pa so prepričani, da bi jo morali zaradi invazivnosti in negativnega vpliva na biotsko raznovrstnost načrtno odstranjevati.

AVTOR: GREGA RIHTAR	PRETIRANA VARNOST, SKOPOST	ROMAN FRANCETA BEVKA	NEKDANJI JAPONSKI TELOVADEC (TAKASI)	SOL TANINSKE KISLINE	IGOR GRUDEN	POKRAJINA V SRBIJI IN NA HRVASKEM	VELIKO PARNO VOZLIŠČE ŽIVČNIH GANGLJEV V MEDMOZGANIH	GESLO	AVSTRIJSKA TISKOVNA AGENCIJA	SEBIČEN CLOVEK	TRESENJE	PALICA ZA ČIŠČENJE PLUGA, OTKA	PRVA NAŠA FILMSKA IGRALKA	JAZ, ?, ON	POKOJNI HRVAŠKI PEVEC	PUŠČAVA V SEVERNI AFRIKI
PRIVRŽENEC FILOZOFSKE SOLE DUNSA SCOTUSA							VNETJE ZELODČNE SLUZNICE									
STAROGR. MESTO V BOJOTIJI, VZHODNO OD TEB							IZVRŠNI ORGAN NEMSKA PISATELJICA SEIDEL									
ZMAGOVITI MET V JUDU					BRITANSKA KRALJICA ORNA ZEMLJA (STAR.)									IVAN HRIBAR		
STANKO LORGER			AMERIŠKI IGRALEC ASSANTE NAUK O SLOGU						MANJŠA ISKRA					IMAGE		
ZAPRTA POKLICNA ALI DRUŽBENA SKUPINA						IME DVEH REK NA KAVKAZU ROMUNSKO MOSKO IME			IVAN PRIJATELJ			ARGENTIN. NOGOMETAS (PABLO) KLOVN POPOV				
STARI SLOVAN			AM. IGRALKA (LUCY) ZA POLTON ZVIŠANI TON D				BELEŽ						VDOBINA V ZIDU PRAVOSLAV- NA SVETA PODOBA			
NAŠA PEVKA (ALENKA)					BODEČI PLEVEL CLOVEK Z VELIKIMI OČMI				ROMUNSKI PISATELJ (MIRCEA) NESTROKOV- NJAKINJA							ANGLEŠKI FIZIK (PAUL)
KAZNO- VANJE Z ENAKIM ZLOM							MANJŠI POLŽ NEKDANJI BIATLONEC OBLAK							DOLG, DEBELEJŠI LEŠEN DROG TALEC (ZEN. OBLIKA)		
ZNAK VESELJA						OGRAJA IZ SIBJA POSESTVO BREZ LASTNIKA				PRIPADNIK GOTOV					FRANCE IVANSEK PROZORNA RDEČKASTA RUDNINA	
ESTONSKI PEVEC (GEORG)				RIMSKI GRIC									EGIPTOVSKI POLITIK (GAMAL A.) REZERVOAR ZA GORIVO			
PREBIVALCI ITAKE																
NAŠ OPERNI PEVEC (JOŽE), NAŠ SLIKAR (SLAVKO)								POSPEŠITEV REAKCIJA S KATALIZAT. PRVI TON DUR. LESTV.								
MESTO V NOTRA- NJOSTI DALMACIJE					PRODA- JALNA ZA VOJAKE							PEL POZIV NEMSKO MESTO OB REKI LABI				
ATA, OČE (LJUBKOV.)					PESNIK Z LEZBOSA AMERIŠKI SLIKAR (THOMAS)					NARAVA, ČUD RIBA IZ DRUŽINE TRSK					KONJSKO MESO; KONJSKA KOŽA	NEKDANJA PLAVALKA ČARMAN
INDIKATOR							PRIMORSKI SVALJKI ISTEGA LETA ROJENI LJUDJE							LETOVIŠČE PRI OPATJI		
AMERIŠKI IGRALEC NELSON			OTOŠKA SKUPINA V ALEUTH ANG. PISEC (CHARLES)				NAJSTAREJ. FORMACIJA JURE ENOTA ZA ŽIVE SNOVI					AMERIŠKI SLIKAR (JOSEPH) AFRIŠKO DREVO				
VISOKA LEDENA GMOTA					IGRALEC V OBRAMBI GRSKA REKA POZAB- LJENJA				AVSTRIJSKI FILOZOF (EMIL) ANG. PEVEC (CHRIS)					NACE JUNKAR NORVEŠKI PESNIK AASEN		
PONOVNA OBOROŽITEV ALI VOJAŠKA UREDITEV KAKEGA PODROČJA																
HERCEGOVEC																
PEVKA PRODNIK				ŽLAHTNI PLIN (Ne)				TELEVI- ZIJSKI REALIZATOR VODNIK KALCIJ					NAPOVE- DOVALKA KOROŠEC OTO VRHOVNIK			ANDREJ STARE
SOLZA VESELJA, SREČE (KNJIŽNO)										NEKDANJA TELOVADKA VRŠCAJ						
KIS (STAR.)					OTOK V ALEUTH				ZRAK (LATINSKO)	SRBSKA IGRALKA						

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 20. februarja 2020 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

22. novembra 2019 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz desete številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je ugotovila, da so vse rešitve prispеле pravočasno, do danega roka: 20. 11. 2019.

Izmed pravih rešitev je izžrebala tri nagrajence. Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 10. št. Korenine se je glasilo: **»KLEŠČENJE«**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 10 so:

1. nagrada – lesena družabna igra »spomin«:
ANDREJ GRAHOR, PREM

2. nagrada – naglavna svetilka:
NIKOLAJ GOLOB, LJUBLJANA

3. nagrada – USB polnilce za avto:
ŠTEFAN LAH, NOVA VAS

Glede na predpraznično obdobje, v katerem je izšla ta Korenina, bomo tokrat vse nagrajence dodatno obdarili še s knjižico »Gozdarski slovar za lastnike gozdov« in z lesenim stojalom za mobilnike, ki pa si ga bodo morali, z malo spretnosti, sestaviti sami.

